

Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm 2016–2019

Vabariigi Valitsuse
28. detsembri 2016. a
korraldus nr 439
Lisa (muudetud
sõnastuses)

Vabariigi Valitsuse üldeesmärgid	Üldeesmärkide saavutamise näitajad	Algtase	Sihttase aastaks 2019		
Eesti rahvaarvu suurendamine	Summaarse sündimuskordaja suurenemine.	1,58 (2015. a)	1,67		
	Rahvaarv ei vähene (1. jaanuari seisuga).	1 315 944 (2016. a)	vähemalt 1 315 944		
Ühiskondliku heaolu ja sidususe suurendamine	Suhtelise vaesuse määra vähenemine.	21,3% (2015. a)	15,5%		
	Tugeva ja keskmise riigiidentiteediga isikute osakaalu suurenemine teistest rahvustest isikute hulgas.	36%; 47% (2015. a)	38%; 51%		
Eesti väljaviimine majandusseisakust	Tootlikkuse suurenemine hõivatu kohta suhtena EL keskmisest.	69,6% (2015. a)	79%		
	Tööhõive määra hoidmine vanusegrupis 20–64 aastat vähemalt 2015. a tasemel.	76,2% (2015. a)	75,7%		
Riikliku julgeoleku hoidmine ja tugevdamine	Sõjalise kaitse kulude suurenemine SKPst, millele lisanduvad täiendavad Eesti kui vastuvõtja riigi kulud ja täiendava riigikaitseinvesteeringute programmi kulu.	2,08% SKPst (2015. a)	Üle 2% SKPst		
Vabariigi Valitsuse üldeesmärgid ja valitsusliidu aluspõhimõtted	Ülesanne	Vastutaja	Kaasvastutaja	Otsuse langetamise tasand	Tähtaeg
I Välis- ja julgeolekupoliitika ning riigikaitse					
Eesti välis- ja julgeolekupoliitika on järjepidev ning rajaneb laiapõhjalisel poliitilisel konsensusel. NATO ja Euroopa Liidu liikmelisus ning sellest tulenevad partnerlus- ja liitlussuhted on Eesti julgeoleku ja heaolu olulisimaks garantiiks.					
Eesmärkide saavutamise näitajad (2019):					
Kaitseliidu liikmete arv on vähemalt 26 000.					
Ajateenistusse võetud noorte arv aastas on vähemalt 3200.					
Tegevväelaste arv on vähemalt 3400.					
Valitsusliidu aluspõhimõtted					
1.1 Praeguses julgeolekuolukorras ei ole Eesti välisteenistusele suunatud ressursid piisav. Peame vajalikuks seda oluliselt suurendada. Suuname rohkem tähelepanu Eesti julgeoleku- ja välismajandushuvide edendamisele ning kaitsele.	Välisministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2018–2021	välisminister		minister	täidetud (1.3.2017)
	Analüüs ja ettepanekud Eesti välisteenistuse suurendamiseks ja tugevdamiseks	välisminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (16.2.2017)
	Välispoliitika arengukava aastani 2030	välisminister		Vabariigi Valitsus	veebuar 2019
	Luksemburgiga maailma esimese andmesaatkonna rajamiseks vastastikuse mõistmise memorandumini sõlmimine	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister		minister	täidetud (8.12.2016)
	Heakskiidu ja volituste andmine rahvusvahelise lepingu sõlmimiseks andmesaatkonna rajamiseks Luksemburgi	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (15.6.2017)
	Esimeste Eesti kriitiliste andmekogude varukoopiate hoiustamise piloteerimine Eesti saatkondades (vastavalt kokkulepitud protsessidele ja ajakavale)	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister		minister	täidetud (28.2.2017)
	Seaduseelnõu võrgu- ja infoturbe direktiivi (NIS direktiivi) ülevõtmiseks ja küberkaitse õigusnormide ajakohastamiseks	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (1.3.2018)
	Usaldusvärsuse kontrolli seaduse eelnõu	justiitsminister		Vabariigi Valitsus	mai 2018
1.2 Töötame viivitamatult välja Eesti Euroopa Liidu eesistumise prioriteetid ning tagame eesistumise eduka korralduse.	TÄIDETUD (Eesti oli Euroopa Liidu Nõukogu eesistuja 1.7.2017–31.12.2017. EL eesistumise esialgsed prioriteetid kiitis valitsus heaks 12.1.2017 istungil ning eesistumise programmi 29.6.2017 istungil)				
1.3 Tähtsustame jätkuvalt Euroopa Liidu idapartnerluspoliitikat.	Tegevuspõhimõte	riigisekretär			pidev tegevus
1.4 Peame vajalikuks säilitada lähedased partnerlussuhted Suurbritanniaga ka pärast Ühendkuningriigi lahkumist Euroopa Liidust.	Tegevuspõhimõte	välisminister			pidev tegevus
1.5 Eesti julgeoleku tagamiseks omavad erilist kaalu kahepoolsed suhted Ameerika Ühendriikidega.	Riigikogu otsuse "Eesti julgeolekupoliitika alused" eelnõu	riigisekretär	välisminister, kaitseminister, siseminister, majandus- ja taristuminister, kultuuriminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (2.3.2017)

	Heakskiidu ja volituste andmine kaitseministrile USA-Eesti kaitsekoostöö leppe (DCA – Defense Cooperation Agreement) allkirjastamiseks	kaitseminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (12.1.2017)
	Välispoliitika arengukava aastani 2030	välisminister		Vabariigi Valitsus	veebruar 2019
	Ameerika Ühendriikide julgeolekualane abi Eesti relvajõudude arendamisse	kaitseminister		minister	pidev tegevus
	Ameerika Ühendriikide üksuste regulaarne osalemine Eestis toimuvatel õppustel koostöös Eesti Kaitsevägega	kaitseminister		minister	pidev tegevus
1.6 Eesti huvides on julgeoleku, stabiilsuse ja heanaaberlike suhete edendamine kogu meie regioonis.	Tegevuspõhimõte	välisminister	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas		pidev tegevus
1.7 Eesti toetab Euroopa Liidu ja NATO ühiseid poliitikaid, mis on suunatud Ukraina suveräänsuse kaitsmisele ja territoriaalse terviklikkuse taastamisele. Venemaa-vastaste sanktsioonide leevendamise eelduseks saab olla üksnes Venemaa naasmine rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtete juurde.	Tegevuspõhimõte	välisminister	kaitseminister		pidev tegevus
1.8 Iseseisva kaitsevõime tugevdamiseks tagame kaitsekulutused vähemalt tasemel 2% SKP-st, millele lisanduvad NATO liitlasüksuste vastuvõtuks vajalikud investeeringud. Toetame NATO heidutusmeetmete tugevdamist ja liitlaste nõusvat sõjalist kohalolekut Eestis.	Kaitseministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2018–2021	kaitseminister		minister	täidetud (1.3.2017)
	Kaitseministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2020–2023	kaitseminister		minister	märts 2019
	Diplomaatiline ja praktiline tegevus NATO-s ning kahe- ja mitmepoolne koostöö liitlastega	kaitseminister	välisminister	minister	pidev tegevus
	NATO lahingugrupi ettevalmistava eelrühma saabumine ja tööleasumine Kaitseväge juures	kaitseminister		minister	täidetud (15.2.2017)
	NATO rahvusvahelise pataljoni lahingugrupi saabumine Eestisse	kaitseminister		minister	täidetud (20.4.2017)
	Suurbritannia pataljoni saabumine Eestisse ning selle lõimimine Eesti sõjalise kaitse tegevuse ja plaanidega	kaitseminister		minister	täidetud (detsember 2017)
	Jätkuvägedega tugevdamise temaatika muutmine NATO tippkohtumise üheks oluliseks teemaks, praktilisi tegevusi ette nägeva jätkuvägedega tugevdamise strateegia (<i>Reinforcement Strategy</i>) väljatöötamine NATO-s ja kinnitamine NATO kaitseministrite poolt	kaitseminister		minister	detsember 2018
	Liitlaste pataljoni tegutsemiseks vajaliku taristu valmimine	kaitseminister		minister	detsember 2018
	Kübertähejuhatuse loomine ja tegevuse käivitamine	kaitseminister		minister	august 2018
	Riigi strateegilise kommunikatsiooni tugevdamise kava (osana riigikaitse arengukavast 2017–2026)	riigisekretär		Vabariigi Valitsus	täidetud (2.3.2017)
	Riigikaitse ja julgeolekualase olukorrateadlikkuse parandamine	riigisekretär		minister	täidetud (juuni 2017)
	Iga-aastaste riigikaitse õppuste läbiviimine Vabariigi Valitsusele eesmärgiga harjutada riigi strateegilise tasandi otsustusprotsessi	riigisekretär		Vabariigi Valitsus	pidev tegevus
	Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse (RKIK) käivitamine	kaitseminister		minister	täidetud (2.1.2017)
1.9 Loome täiendava riigikaitseinvesteeringute programmi.	TÄIDETUD (riigikaitseinvesteeringute programmi põhimõtted kiitis valitsus kaitseministri ettepanekul heaks 9.2.2017 valisuskabineti nõupidamisel. Valitsus otsustas programmi vahenditest (60 miljonit eurot) täiendada aastatel 2018–2020 laskemoonavarusi. Valitsuse 26.4.2018 istungil kinnitatud RES 2019–2022 kohaselt otsustati riigikaitseinvesteeringute programmi pikendada aastatele 2021 ja 2022. Riigikaitseinvesteeringute programm panustab täiendavalt suurekalibrilise laskemoona hangetesse ning selle sisu on kindlaks määratud ja seda rahastatakse aastani 2022)				
1.10 Eesti osaleb jätkuvalt koos oma liitlaste ja partneritega rahvusvahelistes julgeolekut ning rahu tagavates operatsioonides.	Riigikogu otsuste eelnõud Kaitseväge osalemise kohta NATO, Euroopa Liidu, ÜRO või tahtekoalitsiooni operatsioonidel julgeolekupoliitilistel huvidel põhineva vajaduse ilmnemisel	kaitseminister	välisminister	Vabariigi Valitsus	pidev tegevus
	Ettevalmistuste lõpule viimine Eesti Kaitseväge üksuse siiramiseks operatsioonile Barkhane ja koostöö alustamine Prantsusmaa üksustega operatsioonialal	kaitseminister		minister	juuni 2018
1.11 Suurendame ajateenistust läbivate noorte arvu ning peame oluliseks Kaitseväe võimekuse arendamist ja liikmeskonna kasvu.	Riigikaitse arengukava 2017–2026 sõjalise kaitse tegevussuuna raames eesmärkide ja tegevuste kirjeldamine ajateenijate arvu suurendamiseks ja Kaitseväe arendamiseks	kaitseminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (2.3.2017)

	Riigikaitse arengukava 2017–2026 rakendusplaan aastateks 2018–2021 elluviimine	riigisekretär	kaitseminister, siseminister, välisminister, majandus- ja taristuminister, tervise- ja tööminister, maaeluminister, keskkonnaminister	Vabariigi Valitsus	pidev tegevus
	Kaitseministeeriumi valitsemisala arengukava 2019–2022 elluviimine	kaitseminister		minister	pidev tegevus
	Sõjalisele maakaitsele suunatud õppuse SIIL 2018 läbiviimine	kaitseminister		minister	mai 2018
	Kaitseministeeriumi valitsemisala 4-aastane arengukava 2018–2021	kaitseminister		minister	täidetud (23.2.2017)
	Ajateenistusse astuvate naiste arvu suurendamine ja neile teenistusevõimaluste loomine kõikides väeosades ja ametikohtadel	kaitseminister		minister	täidetud (19.5.2017)
	Noorte isamaalise kasvatusprogrammi	kaitseminister		minister	täidetud (21.3.2017)
	Noorte isamaalise hariduse programmi elluviimine, sh tuhandele noorele suurlaagri korraldamine	kaitseminister		minister	august 2018
	Kaitseväeteenistuse seaduse ja teiste seonduvate õigusaktide muutmise eelnõu (ajateenistusse suunatavate kutsealuste arvu suurendamine)	kaitseminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (22.3.2018)
	Ettepanekud riigi registrite riskasutuse parandamiseks eesmärgiga suurendada ajateenistusse suunatavate kutsealuste arvu	kaitseminister		Vabariigi Valitsus	mai 2018
	Ajateenijate kasarmu nr 9 valmimine Tapal täiendavate ajateenijate vastuvõtmiseks	kaitseminister		minister	detsember 2018
1.12 Ühiskonna vastupanuvõime tagamiseks kriisilukorras võtame vastu elanikkonnakaitse kontseptsiooni.	TÄIDETUD (valitsus kiitis elanikkonnakaitse rakkerühma koostatud elanikkonnakaitse kontseptsiooni heaks 15.2.2018 valitsuskabineti nõupidamisel)				
II Majanduspoliitika, riiklikud investeeringud ja maksundus					
Meie eesmärk on kiirem majanduskasv, mis jõuab kõigi Eesti inimesteni. Eesti konkurentsivõime huvides suurendame riigi investeeringuid. Soodustame enamate inimeste osalemist tööturul ning panustame nende oskuste parandamisse. Meie majandusruum peab ettevõtlusega alustamise lihtsuse kõrval pakkuma ettevõtetele paremaid kasvuvõimalusi.					
Eesmärkide saavutamise näitajad (2019):					
Tootlikkus hõivatu kohta suhtena EL keskmisest on 79%.					
Tööjõu efektiivne maksumäär on 34,1%.					
Valitsusliidu aluspõhimõtted					
2.1 Vähendame ettevõtte tulumaksu (14% senise 20% asemel) juriidilisele isikule regulaarselt makstavatelt dividendidelt.	TÄIDETUD (Vastava tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu kiitis valitsus heaks 4.5.2017. a istungil. Riigikogu võttis eelnõu vastu 19.6.2017)				
2.2 Rakendame tööjõumaksude tagasimakse või maksukrediidi süsteemi alustavate ja kiiresti kasvavate ettevõtete tööjõumaksude ajutiseks vähendamiseks.	KATKESTATUD (19.4.2017 valitsuse otsusega)				
2.3 Viime ellu nullbürokratiaprogrammi.	Bürokratiavähendamise rakkerühma lõpparuanne ja ettepanekud	majandus- ja taristuminister	riigihalduse minister, rahandusminister, ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister, keskkonnaminister, sotsiaalminister, justiitsminister	Vabariigi Valitsus	detsember 2018
	Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsus	tervise- ja tööminister		minister	täidetud (12.5.2017)
	Ettepanekud bürokratiavähendamiseks riigiasutuste vahelises suhtluses (sisebürokratiavähendamine)	riigihalduse minister	rahandusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (28.2.2017)
	Elektroonilise menetluse võimaluste suurendamiseks haldusmenetluses seaduse muutmise eelnõu	justiitsminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (31.8.2017)
	Halduskohtumenetluse seaduse muutmise eelnõu	justiitsminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (24.8.2017)
	Aruandlus 3.0 projekti elluviimine	rahandusminister	riigihalduse minister, ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister	minister	jaanuar 2019
2.4 Looime bürokratiavaba ettevõtlusvormi väikeettevõtjatele – ettevõtluskonto teenuste ja kauba müügiks füüsilistele isikutele või kauba müügiks juriidilistele isikutele kuni 25 000 € ulatuses aastas.	TÄIDETUD (Tulumaksuseaduse muudatus võetud Riigikogus vastu 19.6.2017)				
2.5 Lihtsustame füüsilisest isikust ettevõtjate maksustamist ja aruandlust.	TÄIDETUD (Riigikogu võttis sotsiaalmaksuseaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse vastu vastu 13.12.2017)				

2.6 Tagame Eesti majanduses suure osakaalu või kasvupotentsiaaliga tööstus- ja teenusmajanduse sektoritele konkurentsivõimelise maksu- ja regulatiivse keskkonna, sh loome IKT sektori arenguprogrammi ja tingimused kaubalaevade Eesti lipu alla toomiseks.	IKT valdkonna arenguprogrammi tegevussuundade ettepanek	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister		minister	täidetud (6.3.2017)
	IKT sektori arenguprogrammi kontseptsioon	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (14.11.2017)
	Tööstuspoliitika roheline raamat	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister	majandus- ja taristuminister, rahandusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (21.12.2017)
	Töögrupi ettepanekute esitamine laevandusettevõtete maksukeskkonna parandamiseks	majandus- ja taristuminister	rahandusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (2.3.2017)
	Analüüs ja ettepanekud laevandusettevõtete maksukeskkonna parandamiseks ja kaubalaevade Eesti lipu alla toomiseks	majandus- ja taristuminister	tervise- ja tööminister, sotsiaalkaitseminister, rahandusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (2.3.2017)
	Laevade registreerimise muudatusettepanekud ja ajakava	majandus- ja taristuminister		minister	täidetud (17.7.2017)
	Maksurežiimi muudatusettepanekud ja jõustamise ajakava	rahandusminister	majandus- ja taristuminister	minister	täidetud (17.7.2017)
	Nairobi konventsiooniga ühinemine ja selle ratifitseerimine	keskkonnaminister		Vabariigi Valitsus	november 2018
	Kobareelnõu kaubalaevade Eesti lipu alla toomise soodustamiseks (seadusemuudatuste eelnõu laevade registreerimise lihtsustamiseks laevapereta prahitud laevade registris; seadusemuudatuste eelnõu laevaregistrisade kogumiseks erinevas määras Eestis ja välismaal paiknevalt reederilt; seadusemuudatuse eelnõu, et kohaldada laevandusettevõtetele tonnažimaksu režiimi tavapärase ettevõtte tulumaksu alternatiivina; seadusemuudatuste eelnõud meremeeste maksurežiimile erandi loomiseks, seadusemuudatuse eelnõu välismaistele turvaettevõtetele ning turvaettevõtete relvastatud turvameeste teenuse osutamiseks Eesti lipu all sõitvadel laevadel)	majandus- ja taristuminister	rahandusminister, sotsiaalkaitseminister, siseminister	Vabariigi Valitsus	oktoober 2018
	Analüüs ja ettepanekud konkurentsivõimelise ettevõtluskeskkonna kohta	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (28.2.2017)
	Välispetsialistide kaasamise tegevuskava 2017+	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (26.9.2017 VMKs)
	Välismajanduse arendamise koordinatsioonikogu käivitamine	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister		minister	täidetud (19.12.2017 VMKs)
	Suurinvestori meetme avamine	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister		minister	täidetud (5.1.2017)
	Infrastruktuuri võrkudega liitumise programmi ettevõtjatele	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister		minister	täidetud (28.2.2017)
	Väikesadamate meede turismi toetamiseks	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister		minister	täidetud (20.2.2017)
	Turismi uute ärimudelite meede	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister		minister	täidetud (31.5.2017)
	Analüüs ja ettepanekud ettevõtte müügi korral osalusoptioonide maksustamise kohta	rahandusminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (19.01.2017)
Tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu	rahandusminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (4.5.2017)	
Relvaseaduse, strateegilise kauba seaduse ja teiste seotud õigusaktide muutmise eelnõu (sõjarelvade ning laskemoona käitlemise ja tootmise võimaldamine)	kaitseminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (5.4.2018)	
Analüüs ja ettepanekud suurtarbijate energiahinna soodustuste kehtestamiseks	majandus- ja taristuminister	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister, rahandusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (9.2.2017)	

	Suurtarbijatele gaasiaktsiisi erisuse kehtestamine	rahandusminister	majandus- ja taristuminister	Vabariigi Valitsus	oktoober 2018
	Äridiplomaatia strateegia tegevusplaan	ettevõtlus- ja infotehnoloogiainminister	välisminister	Vabariigi Valitsus (majandusarengu komisjon)	täidetud (10.4.2018 VMKs)
2.7.1 Toome börsile järgmiste riigi äriühingute vähemusosalused: AS Tallinna Sadam (kuni 30% aktsiatest);	Tegevuskava AS Tallinna Sadama vähemusosaluse (kuni 30%) börsile viimiseks	majandus- ja taristuminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (27.4.2017)
	AS Tallinna Sadama börsile viimine	majandus- ja taristuminister		Vabariigi Valitsus	juuni 2018
2.7.2 AS Eesti Energia taastuvenergia ettevõtte Enefit Taastuvenergia (kuni 49%).	Eesti Energia omaniku ootuste täiendamine	rahandusminister		minister	täidetud (jaanuar 2017)
	Vabariigi Valitsuse korraldus volituse andmiseks tütarühingu aktsiate noteerimiseks	rahandusminister		Vabariigi Valitsus	november 2018
2.8 Soodustame konkurentsi pensionifondide turul ja pensionifondide investeringuid Eestisse.	Analüüs ja ettepanekud kohustuslike pensionifondide kulude, tasude ja investeringute kohta	rahandusminister		minister	mai 2018
	Rahandusministri määruse "Kohustusliku pensionifondi valitsemistasu määra vähendamise ulatus ja selle arvutamise kord" muutmise eelnõu	rahandusminister		minister	täidetud (5.4.2017)
	Kogumispensionide seaduse ja investeerimisfondide seaduse muutmise seaduse eelnõu (II samba väljamaksed)	rahandusminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (13.4.2017)
2.9 Moodustame nimetamiskomitee, mis valib riigi äriühingute nõukogu liikmed. Ministrid ei nimeta Riigikogu liikmeid riigi äriühingute ja sihtasutuste nõukogudesse.	TÄIDETUD (Riigivara seaduse muudatused Riigikogus vastu võetud 19.6.2017; nimetamiskomitee koosseis jõustus VV 21.9.2017 korraldusega)				
2.10 Seame sisse korra, mille alusel suuremad riigi äriühingud hakkavad järgima OMX Baltic Market börsi info avalikustamise reegleid.	TÄIDETUD (Riigivara seaduse muudatused Riigikogus vastu võetud 19.06.2017. a)				
2.11 Me ei müü osalust äriühingutes, mille võõrandamine võib suurendada julgeolekuriske ning ohustada elutähtsate teenuste osutamist, mille osas puudub konkurents.	Tegevuspõhimõte	rahandusminister	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas		pidev tegevus
2.12 Võimaldame riigi äriühingutel maksta toetusi üksnes teadus- ja arendustegevuseks oma tegevusvaldkonnas.	TÄIDETUD (Riigivara seaduse muudatused Riigikogus vastu võetud 19.6.2017)				
2.13 Võtame sihiks müüa riigi osaluse AS-is Eesti Teed ja vähemusosaluse AS-is EVR Cargo ning alustame müügiotsustamise ettevalmistamist.	Analüüs ja ettepanekud AS Eesti Teed hankelepingute tulemuslikkuse ja võõrandamise kohta	majandus- ja taristuminister	rahandusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (9.11.2017)
	Ülevaade AS Eesti Teed võõrandamise protsessist	majandus- ja taristuminister	rahandusminister	Vabariigi Valitsus	juuli 2018
	AS Eesti Teed võõrandamine	majandus- ja taristuminister	rahandusminister	Vabariigi Valitsus	märts 2019
	EVR Cargo osaluse võõrandamise tegevuskava	majandus- ja taristuminister	rahandusminister	Vabariigi Valitsus	juuli 2018
2.14 Uuendame tööturгу ja tööjõumakse reguleerivaid seadusi, lähtudes töösuhete muutunud olemusest (kaugtöö, renditöö, mitmel töökohal töötamine, iagamismaiandus).	Analüüs ja ettepanekud sotsiaalsete garantiide paindlikkuse suurendamiseks	tervise- ja tööminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (14.11.2017 VMKs)
	Uuenenud töösuhete tingimuste analüüs ja ettepanekud	tervise- ja tööminister	sotsiaalkaitseminister, rahandusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (14.11.2017 VMKs)
	Analüüs ja ettepanekud ravikindlustuskaitse laiendamiseks	tervise- ja tööminister	sotsiaalkaitseminister, rahandusminister	Vabariigi Valitsus	november 2018
2.15 Võimaldame töötajate terviseedendamise soodustamiseks ettevõtetel kuni 100 euro ulatuses kvartalis katta töötajate tervise parandamisega seotud kulusid.	TÄIDETUD (tulumaksuseaduse, sotsiaalmaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu võttis Riigikogu vastu 19.12.2016)				
2.16 Muudame toimetulekutoetuse süsteemi, et töö käimine oleks motiveerivam kui toetuse saamine.	TÄIDETUD (sotsiaalhooldekande seaduse muudatused Riigikogus vastu võetud 6.12.2017)				
2.17 Laiendame praktikavõimalusi ettevõtetes ning suurendame töötajate osalust õppekavade sisu ja tulemuste kujundamisel.	Eesti elukestva õppe strateegia 2020 tööturu ja õppe tihedama seostamise programmi elluviimine	haridus- ja teadusminister		minister	pidev tegevus

	Kõrgharidusseadustiku muutmise eelnõu ja ülikooliseaduste muutmise eelnõude I etapp tööandjate esindatuse muudatusteks kõrgkoolide juhtorganites	haridus- ja teadusminister		Vabariigi Valitsus	detsember 2018
2.18 Teeme tööturu osapooltele ettepaneku jätkata alampalga tõstmist, arvestades täiendavaid riigipoolseid samme tööhõive suurendamisel ja tööjõu kvalifikatsiooni tõstmisel.	Ei eelda valitsuse tasandi tegevusi				
2.19.1 Viime ellu olulisi riiklikke investeeringuid, sealhulgas: Ehitame koostöös Tallinna linnaga välja rahvusvahelise turismi- ja konverentsikeskuse Tallinna Linnahallist.	Rahvusvahelise konverentsi- ja messikeskuse loomise tasuvusanalüüs, majandusmõtude analüüs ja finantseerimisvõimaluste ettepanekud	ettevõtlus- ja infotehnoloogiainminister	majandus- ja taristuminister, kultuuriminister, rahandusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (9.2.2017)
	Riigi strateegiliste investeeringute programmi koostamise põhimõtted	rahandusminister	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas	Vabariigi Valitsus	täidetud (20.2.2017)
	Tallinna Linnahalli rekonstrueerimise raames riigiabi eelteatise esitamine Euroopa Komisjonile	ettevõtlus- ja infotehnoloogiainminister		minister	mai 2018
2.19.2 Loomeme kohalike omavalitsuste elamufondi investeeringute toetamiseks.	TÄIDETUD (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium töötas 2017. a välja kohalike omavalitsuste elamufondi investeeringute toetamise põhimõtted. Ettevõtlus- ja infotehnoloogiainminister kinnitas elamufondi arendamise toetuse andmise tingimused 18.7.2017)				
2.19.3 Ehitame välja lairiba jaotusvõrgu riigi, kohalike omavalitsuste ja erasektoriga koostöös.	Analüüs ja ettepanekud "viimase miili" rajamiseks	ettevõtlus- ja infotehnoloogiainminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (23.2.2017)
	"Viimase miili" rajamise toetusmeetme määramise eelnõu väljatöötamine ja vastu võtmine	ettevõtlus- ja infotehnoloogiainminister		minister	juuni 2018
2.19.4 Teostame suuremahulisi taristu investeeringuid.	Riigi strateegiliste investeeringute programmi koostamise põhimõtted	rahandusminister	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas	Vabariigi Valitsus	täidetud (28.2.2017)
	Analüüs ja ettepanekud avalikult kasutatavate teede ja raudteede investeeringute kohta	majandus- ja taristuminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (11.5.2017)
	Riigiteede tehnoühikava 2014–2020 muutmise	majandus- ja taristuminister		Vabariigi Valitsus	juuni 2018
	Riigiteede rahastamise põhimõtted RES-s 2019–2022	majandus- ja taristuminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (15.2.2018)
2.20.1 Teeme tulumaksureformi, mis elavdab majandust ja vähendab ebavõrdsust: Vähendame oluliselt madalat ja keskmist palka saavate inimeste tulumaksu. Selleks tõstame kuni keskmist palka teenivate inimeste maksuvaba tulu 500 euroni kuus.	TÄIDETUD (tulumaksuseaduse, sotsiaalmaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu võttis Riigikogu vastu 19.12.2016)				
2.20.2 Keskmisest palgast enam teenivate inimeste maksuvaba tulu hakkab sujuvalt kahanema sissetuleku kasvades ning maksuvaba tulu kaob 2100 eurost suurema sissetuleku puhul.	TÄIDETUD (tulumaksuseaduse, sotsiaalmaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu võttis Riigikogu vastu 19.12.2016)				
2.20.3 Säilitame tulumaksuvabastuse laste pealt ning lõpetame ühiste tuludeklaratsioonide esitamise võimaluse.	OSALISELT TÄIDETUD (tulumaksuseaduse, sotsiaalmaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu võttis Riigikogu vastu 19.12.2016. Abikaasade ühise deklareerimise võimalus säilitatakse eluasemelaenu intressidele, koolituskuludele ja täiendavale maksuvabale tulule laste eest)				
2.21.1 Viime ellu järgmised muudatused maksupoliitikas: Jätame ära majutusasutuste käibemaksu tõusu 2017. aastal ning diislikütuse aktsiisi tõusu 2018. aastal. Tõstame maagaasi aktsiisi.	TÄIDETUD (tulumaksuseaduse, sotsiaalmaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu võttis Riigikogu vastu 19.12.2016)				
2.21.2 Piirame eluasemelaenu intresside ja hoiuseintresside tulust mahaarvamist.	TÄIDETUD (tulumaksuseaduse, sotsiaalmaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu võttis Riigikogu vastu 19.12.2016)				
2.21.3 Tõkestame kasumi varjatud (laenukena) väljaviimise Eesti äriühingutest.	TÄIDETUD (Tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu võttis Riigikogu vastu 19.6.2017)				
2.21.4 Lihtsustame tööandja sõiduaudote eratarbeks kasutamise maksustamist. Tasutavad maksud seotakse auto võimsuse ja vanusega ning kaotatakse sõidupäevikud.	TÄIDETUD (Tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu võttis Riigikogu vastu 19.6.2017)				

2.21.5 Ebaaasa konkurentsi vältimiseks rakendame vedelkütusele elektroonilised saatelehed.	TÄIDETUD (Vedelkütuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu võttis Riigikogu vastu 14.03.2018)				
2.21.6 Alkoholi ja suhkru liigtarbimise vähendamiseks tõstame õlle, kääritatud jookide ja veini aktsiisi ning maksustame kõrge suhkrisaldusega joogid.	Muudatusettepanekud tulumaksuseaduse, sotsiaalmaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (302SE) kohta	rahandusminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (8.12.2016)
	Analüüs ja ettepanekud karastusjookide maksustamise kohta	rahandusminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (19.4.2017)
	Karastusjookide maksu seaduse eelnõu	rahandusminister		Vabariigi Valitsus	katkestatud
2.21.7 Väiksema kütusekulu ja keskkonnamõjuga sõiduautode eelistamiseks kehtestame sõiduauto võimsusest sõltuva ühekordse registreerimise tasu.	KATKESTATUD				
2.21.8 Kehtestame pangalõivu finantsasutustele, pidades seejuures silmas nende üldist maksete koormust ja selle võimalikku ümberstruktureerimist.	Analüüs ja ettepanekud finantsasutuste pangalõivu kohta	rahandusminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (19.4.2017)
2.22 Hoiame riigieelarve keskmisena struktuurses tasakaalus. Varasema struktuurse ülejäägi kasutamisel ei tohi eelarve puudujääk ületada 0,5% SKT-st aastas. Pikaajaliselt tulutoovate taristuinvesteeringute rahastamiseks kasutame tarvidusel täiendavat võõrkapitali.	Riigieelarve seaduse muutmise ettepanekud	rahandusminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (19.1.2017)
	Riigieelarve seaduse muutmise eelnõu	rahandusminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (4.5.2017)
	Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seaduse eelnõu	rahandusminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (31.5.2017)
	Teekasutustasude regulatsiooni eelnõu	majandus- ja taristuminister	rahandusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (4.7.2017)
III Demokraatia, riigivalitsemine ja kodanikuühiskond					
Eesmärkide saavutamise näitajad (2019):	Valitsussektori töötajate osakaal tööealises elanikkonnas ei suurene (alla 12%).				
	Valitsemissektori kulutuste osakaal SKP-s ei kasva.				
	Transparency International korruptsioonitajumise indeksi väärtus on üle 69 palli.				
Valitsusliidu aluspõhimõtted					
3.1 Viime läbi riigireformi.	Riigireformi tegevuskava	riigihalduse minister	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas	Vabariigi Valitsus	täidetud (11.5.2017)
	Riigireformi tegevuskava elluviimise ülevaade	riigihalduse minister	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas	Vabariigi Valitsus	veebuar 2019
	Vabariigi Valitsuse seaduse eelnõu kontseptsioon	justiitsminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (5.4.2017)
	Vabariigi Valitsuse seaduse eelnõu esitamine Vabariigi Valitsusele	justiitsminister		Vabariigi Valitsus	mai 2018
	Halduskorralduse kontseptsioon	justiitsminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (5.4.2017)
	Halduskorralduse eelnõu esitamine Vabariigi Valitsusele	justiitsminister		Vabariigi Valitsus	mai 2018
	Põhiseaduse analüüs	justiitsminister		Vabariigi Valitsus	detsember 2018
	Põhiseadusliku järelevalve kohtumenetluse seaduse väljatöötamiskavatsus	justiitsminister		minister	täidetud (1.3.2017)
	Valmisolek tegevuspõhisele eelarvele üleminekuks aastaks 2020	rahandusminister	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas	minister	detsember 2018
	Ettepaneku esitamine Hasartmängumaksu Nõukogu kaudu jaotatavate vahendite ümbersuunamiseks valitsemisaladele seatud eesmärkide täitmiseks nii, et praegused nõukogu kaudu otsesed suuremad kasusaajad ei oleks kahjustatud	rahandusminister	haridus- ja teadusminister, kultuuriminister, sotsiaalkaitseminister, tervise- ja tööminister	Vabariigi Valitsus	mai 2018
3.2 Vähendame õigusloome mahtu ja bürokraatiat.	Ülevaade õigusloome mahu vähendamise kava elluviimisest	justiitsminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (19.10.2017)
	Ülevaade õiguspoliitika põhialuste rakendamise ja õigusloome vähendamise kava elluviimisest	justiitsminister		Vabariigi Valitsus	november 2018
	Eriteenistusi reguleerivate õigusaktide muutmise väljatöötamiskavatsus eesmärgiga ühtlustada teenistusalaseid regulatsioone ja vähendada seeläbi bürokraatiat ja kulusid riigi personali- ja palgaarvestuses	riigihalduse minister	justiitsminister, siseminister, kaitseminister	minister	täidetud (13.7.2017)
	Eriteenistusi reguleerivate õigusaktide eelnõud	justiitsminister	riigihalduse minister	Vabariigi Valitsus	detsember 2018
3.3 Vähendame riigivalitsemise kulusid, et tõsta säästlikkust ja läbipaistvust. Taotleme riigivalitsemise dubleerimise vähendamist.	Ülevaade tööjõukuludest ja töötajate arvu muutusest haldusalade lõikes ning töökohtade paiknemisest	riigihalduse minister	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas	Vabariigi Valitsus	täidetud (12.9.2017)

Ülevaade tööjõukuludest ja töötajate arvu muutusest haldusalade lõikes ning töökohtade paiknemisest	riigihalduse minister	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas	Vabariigi Valitsus	september 2018
Tõhustamiskava kontseptsioon ja tõhustamiskava pilootprojektist tulenevad ettepanekud	rahandusminister	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas	Vabariigi Valitsus	täidetud (16.2.2017)
Ettevõtluse ja innovatsiooni valdkonna tõhustamiskava ja tõhustamisetpanekud	ettevõtlus- ja infotehnoloogiainister	haridus- ja teadusminister, maaeluminister, justiitsminister, kultuuriminister, rahandusminister, riigisekretär	Vabariigi Valitsus	juuni 2018
Ettepanekud riiginõuete konsolideeritud haldamiseks	riigihalduse minister		Vabariigi Valitsus	täidetud (13.7.2017)
Muuseumivõrgu korrastamise lõpuleviimine	kultuuriminister	maaeluminister, majandus- ja taristuminister, keskkonnaminister, siseminister, riigihalduse minister	Vabariigi Valitsus	detsember 2018
Riigiüleste ühetaoliste info- ja kommunikatsioonitehnoloogia teenuste kirjeldamise ja hinnastamise mudelite väljatöötamine	riigihalduse minister	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas	Vabariigi Valitsus	täidetud (21.12.2017)
Tugifunktsioonide ühendamine ministriumide ühishoones	riigihalduse minister	justiitsminister, ettevõtlus- ja infotehnoloogiainister, majandus- ja taristuminister, rahandusminister, sotsiaalkaitseminister, tervise- ja tööminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (1.8.2017)
Kohtute ressursikasutuse ja tööprotsesside optimeerimise väljatöötamiskavatsus	justiitsminister		minister	täidetud (15.12.2017)
Põllumajandusvaldkonna asutuste võimaliku ümberstruktureerimise analüüs ja ettepanekud	maaeluminister	riigihalduse minister	Vabariigi Valitsus	täidetud (6.7.2017)
Transpordiameti loomise täiendav analüüs ja ettepanekud	majandus- ja taristuminister	riigihalduse minister, rahandusminister	Vabariigi Valitsus	juuli 2018
Riiklike laborite optimeerimise analüüs ja ettepanekud	maaeluminister	riigihalduse minister, justiitsminister, tervise- ja tööminister, majandus- ja taristuminister, keskkonnaminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (15.3.2018)
Riiklike laborite konsolideerimisetpanekud kolmes valdkonnas (toidu mikrobioloogia, vee kvaliteet ja ohutus ning geoloogia)	maaeluminister	maaeluminister, sotsiaalminister, keskkonnaminister, justiitsminister, majandus- ja kommunikatsiooniminister, haridus- ja teadusminister	Vabariigi Valitsus	jaanuar 2019
Karjääriteenuste korrastamise analüüs ja ettepanekud	tervise- ja tööminister	haridus- ja teadusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (21.12.2017)
Riigile vajaliku hoonestatud kinnisvara planeerimise, eelarvestamise ja optimeerimise analüüs ja ettepanekud	riigihalduse minister		Vabariigi Valitsus	täidetud (16.3.2018)
Büroohoonete reform (büroohoonete üleandmine Riigi Kinnisvara AS-le; kinnisvaraotsuste tsentraliseerimise analüüs ja ettepanekud)	riigihalduse minister		Vabariigi Valitsus	täidetud (16.3.2018)
Oluliste avalike e-teenuste pakkumist edendava määruse eelnõu	ettevõtlus- ja infotehnoloogiainister	rahandusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (25.5.2017)

	Põllumajandusvaldkonna registrite riskasutuse loomine	maaeluminister	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister	Vabariigi Valitsus	veebruar 2019
	Riikliku statistika seaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsus	rahandusminister		minister	juuni 2018
	Riikliku statistika seaduse muutmise seaduse eelnõu	rahandusminister		Vabariigi Valitsus	november 2018
	Riiginõuete sundtäitmise süsteemi analüüs ja ettepanekud	justiitsminister	riigihalduse minister	Vabariigi Valitsus	detsember 2018
	Tarbijakaitseameti ja Tehnilise Järelevalve Ameti analüüs ja ettepanekud	majandus- ja taristuminister	riigihalduse minister, rahandusminister	Vabariigi Valitsus	detsember 2018
3.4 Kaotame maavalitsused, anname nende sisuliselt omavalitsuslikud ülesanded omavalitsustele ja nende ühisasutustele ning maavalitsuste riikliku järelevalve funktsioonid riigiametitele. Viime riigiasutusi maakondadesse.	Tegevus- ja ajakava maavalitsuste tegevuse lõpetamiseks	riigihalduse minister	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas	Vabariigi Valitsus	täidetud (12.1.2017)
	Tegevus- ja ajakava riigimajade loomiseks	riigihalduse minister		Vabariigi Valitsus	täidetud (28.2.2017)
	Tegevus- ja ajakava töökohtade pealinnast väljaviimiseks	riigihalduse minister		Vabariigi Valitsus	täidetud (2.3.2017)
	Ülevaade töökohtade väljaviimise kava täitmisest	riigihalduse minister	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas	Vabariigi Valitsus	veebruar 2019
3.5 Töötame välja presidendivalimiste süsteemi muudatused.	TÄIDETUD (presidendivalimiste süsteemi muudatused töötati välja analüüsi ja ettepanekute raames presidendivalimiste süsteemi muutmiseks, mille valitsus kiitis heaks 2.3.2017 valitsuskabineti nõupidamisel)				
3.6 Analüüsime rahvaalgatuse kehtestamise ja rahvahääletuse laiendamise võimalusi.	TÄIDETUD (valitsus kiitis analüüsi ja ettepanekud rahvaalgatuse kehtestamiseks ja rahvahääletuse laiendamiseks heaks valitsuskabineti 2.3.2017 nõupidamisel)				
3.7 Viime sisse Euroopa Komisjoni liikme kandidaadi kuulamise Riigikogu täiskogus.	Ei eelda valitsuse tasandi tegevusi				
3.8 Muudame valimiskampaaniad ideedepõhiseks, mitte raha- ja mahupõhiseks.	Analüüs ja ettepanekud erakondade rahastamise läbipaistvuse, kampaania piirangute ja järelevalve suurendamiseks	justiitsminister		Vabariigi Valitsus	september 2018
3.9 Suurendame erakondade rahastamise läbipaistvust ja tugevdame järelevalvet.	Analüüs ja ettepanekud erakondade rahastamise läbipaistvuse, kampaania piirangute ja järelevalve suurendamiseks	justiitsminister		Vabariigi Valitsus	september 2018
3.10 Võrdsustame e-hääletamise ja elukohajärgses jaoskonnas eelhääletamise perioodi. Tagame e-hääletamise turvalisuse ja läbipaistvuse.	EI EELDA VALITSUSE TASANDI LISATEGEVUSI (Euroopa Parlamendi valimise seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus 400 SE algatati Eesti Keskerakonna fraktsiooni, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni ning Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsiooni poolt 8.3.2017. Seisuga 28.3.2018 on eelnõu Riigikogus teisel lugemisel)				
3.11 Töötame selle nimel, et luua tehnilised lahendused eelvalimiste perioodi lähendamiseks valimispäevale.	EI EELDA VALITSUSE TASANDI LISATEGEVUSI (Euroopa Parlamendi valimise seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus 400 SE algatati Eesti Keskerakonna fraktsiooni, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni ning Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsiooni poolt 8.3.2017. Seisuga 28.3.2018 on eelnõu Riigikogus teisel lugemisel)				
3.12 Peame oluliseks suurendada naiste osakaalu riigijuhtimises. Soodustame Riigikogu, kohalike omavalitsuse volikogu ja Euroopa Parlamendi valimistel sooliselt tasakaalustatud nimekirju.	EI EELDA VALITSUSE TASANDI LISATEGEVUSI				
3.13 Vähendame soolist palgalõhet.	Soolise võrdsuslikkuse seaduse muutmise analüüs ja ettepanekud (Tööinspektsiooni volitused järelevalve tegemiseks naistele ja meestele sama või võrdväärse töö eest tööandja poolt makstavate palkade ja hüvitiste üle)	tervise- ja tööminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (9.2.2017)
	Soolise võrdsuslikkuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (Tööinspektsiooni volitused järelevalve tegemiseks naistele ja meestele sama või võrdväärse töö eest tööandja poolt makstavate palkade ja hüvitiste üle avalikus sektoris)	tervise- ja tööminister		Vabariigi Valitsus	juuni 2018
	Avaliku teenistuse asutustepõhine ülevaade soolisest palgalõhest avaliku teenistuse aastaaruandes	riigihalduse minister		Vabariigi Valitsus	täidetud (15.6.2017)
	Avaliku teenistuse asutustepõhisele analüüsile tuginevate soolise palgalõhe vähendamise meetmete ettepanekud	tervise- ja tööminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (9.2.2017)

3.14 Ratifitseerime ja rakendame kiirelt Istanbuli konventsiooni.	TÄIDETUD (20.9.2017 võttis Riigikogu vastu valitsuse algatatud eelnõu, millega ratifitseeriti naistevastase vägivalda ja perversivallatuse ennetamise ja tõkestamise Euroopa Nõukogu konventsioon ehk Istanbuli konventsioon. Eesti õigussüsteemi täielikuks vastavusse viimiseks konventsioonis nõutuga võttis Riigikogu 2017. aasta juunis vastu valitsuse algatatud eelnõu, millega kriminaliseeriti ahistav jälitamine, naise suguelundite sandistav ümberlõikamine ja sundabielu. Samuti muutus kuriteoks inimkaubanduse ohvriks seksi ostmine)				
3.15 Moodustame omandireformi komisjoni, mis analüüsib selle reformi mõjusid ja lahendamata küsimusi.	Vabariigi Valitsuse korraldus omandireformi komisjoni loomiseks	riigihalduse minister	justiitsminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (2.3.2017)
	Omandireformi lahendamata küsimuste määratlemine, analüüs ja ettepanekud	riigihalduse minister	justiitsminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (8.2.2018)
	Analüüs ja ettepanekud vara õigusvastase võõrandamise ning omandireformi läbiviimise käigus ilmnunud probleemide ja nende leevendamise võimaluste kohta	riigihalduse minister		Vabariigi Valitsus	jaanuar 2019
	Tehnorajatiste talumistasude eelnõu	justiitsminister	riigihalduse minister	Vabariigi Valitsus	täidetud (16.3.2017)
3.16 Korrastame vabaihenduste rahastamist, muutes selle stabiilsemaks ja eesmärgistatumaks.	Analüüs ja ettepanekud vabaihenduste rahastamisallikate mitmekesistamiseks	siseminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (28.12.2017)
	Tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu (ühingute nimekirja koostamise muutmise ja annetamise soodustamine maksutagastuse suunamise abil)	rahandusminister	siseminister	Vabariigi Valitsus	november 2018
3.17 Kujundame selgema vabaihenduste kaasamise ja osalemise toetava poliitika. Soodustame sotsiaalset ettevõtlust.	Avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2016–2018 elluviimine	riigisekretär		Vabariigi Valitsus	juuni 2018
	Avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2018–2020 koostamine	riigisekretär		Vabariigi Valitsus	juuni 2018
	Avaliku sektori ja sotsiaalse innovatsiooni arendamise rakkerühma lõpparuanne ja ettepanekud	riigisekretär	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas	Vabariigi Valitsus	täidetud (23.11.2017)
	Ühinguõiguse revisjon	justiitsminister		minister	detsember 2018
IV Haridus- ja teaduspoliitika					
Eesmärkide saavutamise näitajad (2019):					
Eri- ja kutsealase hariduse täiskasvanute (25–64aastased) osakaal on alla 26%.					
Teadus- ja arendustegevuste investeeringute osakaal on 2,8% SKPst, sh riigi teadus- ja arendustegevuste kulude osakaal 1% SKPst.					
Valitsusliidu aluspõhimõtted					
4.1 Motiveerime omavalitsusi lasteaiaõpetajate palkade tõstmisel kooliõpetajate palga alammäärani.	Vabariigi Valitsuse määruse "Riigieelarvest koolieelsete lasteasutuste kohtade loomiseks ja renoveerimiseks, lasteasutuste õpikeskkonna arendamiseks ja lasteasutuste õpetajate palgavahenditeks toetuse eraldamise ning kasutamise tingimused ja kord ning toetuse saamise eelduseks oleva kohaliku omavalitsuse üksuse omaosaluse suurus ja nõuded omaosalusele" muutmise eelnõu	haridus- ja teadusminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (2.3.2017)
	Vabariigi Valitsuse määruse "Riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud toetusfondi vahendite jaotamise ja kasutamise tingimused ja kord" muutmise eelnõu	rahandusminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (2.3.2017)
4.2 Seame riiklikuks prioriteediks lasteaias eesti keele õppe kvaliteedi tõusu, tagades selleks vajalikud õppevahendid ja lasteaiaõpetajate täiendkoolituse.	Analüüs ja ettepanekud koolieelsetes lasteasutustes eesti keele kui teise keele õppe kvaliteedi parendamiseks	haridus- ja teadusminister		minister	täidetud (27.6.2017)
	Põhimõtete väljatöötamine täiendava eestikeelse õpetaja lisamiseks venekeelses lasteaiaühikute rühmas	haridus- ja teadusminister		minister	detsember 2018
4.3 Tõstame õpetajate keskmise palga 2019. aastaks 120%-ni Eesti keskmisest palgast.	Vabariigi Valitsuse määruse "Põhikooli ja gümnaasiumi õpetaja töötasu alammäär" muutmise eelnõu	haridus- ja teadusminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (29.12.2016)
	Vabariigi Valitsuse määruse "Riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud toetusfondi vahendite jaotamise ja kasutamise tingimused ja kord" muutmise eelnõu	rahandusminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (2.2.2017)
	Haridus- ja teadusministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2018–2021	haridus- ja teadusminister		minister	täidetud (1.3.2017)
	Haridus- ja teadusministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2020–2023	haridus- ja teadusminister		minister	märts 2019
4.4 Suurendame tugispetsialistide toetust kohalikele omavalitsustele, et tõsta lastele vajalike tugiteenuste kättesaadavust.	TÄIDETUD (Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus Riigikogus vastu võetud 10.1.2018)				

4.5 Looime võimalused ja üleminekusteemi Eestisse tagasi pöörduvate perede laste õppima asumiseks.	Analüüs ja ettepanekud üleminekusteemiks Eestisse tagasi pöörduvate perede laste õppima asumiseks	haridus- ja teadusminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (26.9.2017)
4.6 Tõstame koolitoidu toetuse 1 euroni ning sätestame põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses koolipidajale kohustuse pakkuda kõigile õpilastele tasuta koolilõunat, et koolides pakutav toit oleks tervislik ja kättesaadav.	TÄIDETUD (Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise eelnõu)				
4.7 Tõhustame ja rahastame koolikiusamise vastaseid tegevusi.	TÄIDETUD (ministri käskkiri 27.1.2017)				
4.8 Jätkame riigigümnaasiumite arendamist, gümnaasiumivõrgustiku korrastamist ning lubame ka pärast 2023. aastat gümnaasiumite pidamist omavalitsuste poolt. Tagame maakonnakeskustest kaugemal asuvate maaeümnaasiumite kõrgea rahastuse.	Uute riigigümnaasiumide käivitamine vastavalt Eesti elukestva õppe strateegia 2020 koolivõrgu programmile	haridus- ja teadusminister		minister	pidev tegevus
	Analüüs ja ettepanekud maakonnakeskustest kaugemal asuvate maaeümnaasiumide pidajate toetamiseks	haridus- ja teadusminister		minister	täidetud (29.3.2017)
4.9 Tagame erakoolide tegevustoetuse kohaliku omavalitsuse keskmisel tasemel. Looime jätkusuutliku erakoolide rahastamise kava 2020+.	TÄIDETUD (Erakooliseaduse muutmise seadus Riigikogus vastu võetud 10.1.2018. Erakoolide rahastamise kava arutas valitsus 2.3.2017)				
4.10 Tagame vähemalt keskariduse või kutsevalifikatsiooni omandamise kõigile noortele.	Ettepanekud seoses madala haridustasemega noorte arvu vähendamise ja koolikohustuse pikendamise	haridus- ja teadusminister	tervise- ja tööminister	Vabariigi Valitsus	juuni 2018
4.11 Jätkame kutsehariduse lõpetajate oskuste kooskõlla viimist tööturu vajadustega. Selleks jätkame üleminekut väljundipõhistele õppekavadele, laiendame praktikavõimalusi ja suurendame tööandjate osalust õppekavade sisu ja tulemuste kuiundamisel	Eesti elukestva õppe strateegia 2020 tööturu ja õppe tihedama seostamise programmi elluviimine	haridus- ja teadusminister		minister	pidev tegevus
	Eesti elukestva õppe strateegia 2020 täiskasvanuhariduse programmi elluviimine	haridus- ja teadusminister		minister	pidev tegevus
4.12 Sidustame Töötukassa ja HTM-i tegevused tööturu- ja õpipõisikoolituste pakkumisel. Ühtlustame erinevate asutuste tööturu toetavad tegevused ja lõpetame dubleerimise.	Tööturu toetavate teenuste analüüs ja ettepanekud	tervise- ja tööminister	haridus- ja teadusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (19.12.2017)
	Eesti elukestva õppe strateegia 2020 tööturu ja õppe tihedama seostamise programmi elluviimine	haridus- ja teadusminister		minister	pidev tegevus
	Karjääriteenuste korrastamise analüüs ja ettepanekud	tervise- ja tööminister	haridus- ja teadusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (21.12.2017)
4.13 Viime ellu noorte huvitegevuse toetuse kontseptsiooni.	TÄIDETUD (ministri määrus 21.6.2017)				
4.14 Kasvatame noorte võimalusi osaleda tööelus, sh õpilasmalevates, luues täiendavaid motivatsioonimehhanisme tööandjatele ja vähendades noorte töötamisega seotud piiranguid.	TÄIDETUD (VV 26.1.2017 nõupidamise otsus)				
4.15 Motiveerime tööandjaid palkama noori spetsialiste.	Tegevuse "Praktikasüsteemi arendamine kutse- ja kõrghariduses, sh õpetajakoolituse koolituspraktika" elluviimine	haridus- ja teadusminister		minister	pidev tegevus
	Noortegarantii meetme ümberkujundamine	tervise- ja tööminister	haridus- ja teadusminister	minister	täidetud (9.6.2017)
4.16 Laiendame IT-õppe võimalusi erinevatel haridustasemetel.	Eesti elukestva õppe strateegia 2020 digipöörde programmi elluviimine	haridus- ja teadusminister		minister	pidev tegevus
	Analüüs ja ettepanekud IT õppe tugevdamiseks	haridus- ja teadusminister		minister	täidetud (29.5.2017)
4.17 Seame eesmärgiks viia teadus- ja arendustegevuse rahastamise 1 protsendini SKT-st.	Haridus- ja teadusministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2018–2021	haridus- ja teadusminister		minister	täidetud (1.3.2017)
	Haridus- ja teadusministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2020–2023	haridus- ja teadusminister		minister	märts 2019
4.18 Peame vajalikuks suurendada erasektori tellimusel või erasektoriga koostöös toimuva teadus- ja arendustegevuse osakaalu. Tõotame välja ettepanekud ettevõtete teadus- ja arendustegevuse stimuleerimiseks ja erasektori vahendite suuremaks kaasamiseks.	Määruse "Rakendusuringute toetamine nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondades" muutmine	haridus- ja teadusminister		minister	täidetud (22.12.2016)
	"Kaugseire teenuste arenduskeskuse" (ESTHub) loomine	keskkonnaminister	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister	minister	jaanuar 2019
	Euroopa Tuumauringute Keskusega (CERN) liitumisprotsessi ettevalmistamine	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister	haridus- ja teadusminister	Vabariigi Valitsus	märts 2019
	Ülevaade probleemidest EL riigiabi reeglite rakendamisel teadustaristu riiklikul rahastamisel ja ettevõtjatele avamisel	haridus- ja teadusminister	rahandusminister		

	Ettepanekud ettevõtete teadus- ja arendustegevuse stimuleerimiseks ja erasektori vahendite suuremaks kaasamiseks	ettevõtlus- ja infotehnoloogiainiister	haridus- ja teadusminister	Vabariigi Valitsus (majandusarengu komisjon)	september 2018
	Töötatakse välja läbimurdeliste teadustulemuste innovatsiooni- ja turupotentsiaali arendamise (<i>Proof of Concept</i>) meetme põhimõtted	haridus- ja teadusminister		minister	detsember 2018
4.19 Teaduse rahastamisel lähtume sihist saavutada baasfinantseerimise ja projektipõhise rahastamise tasakaal tasemel 50/50.	Teaduse rahastamise ja korraldamise rakkerühma lõpparuanne ja ettepanekud	riigisekretär	ettevõtlus- ja infotehnoloogiainiister, haridus- ja teadusminister, rahandusminister	Vabariigi Valitsus	mai 2018
4.20 Teadus- ja arendustegevuseks kvaliteetse järelkasvu tagamiseks tõstame doktorantide toetusi.	TÄIDETUD (RES 2018–2021 näeb doktorantide toetamiseks ette lisaraha 5 miljonit eurot aastas)				
V Kultuur ja sport					
Eesmärkide saavutamise näitajad (2019):					
Elanike kultuurielus osalemine viimase aasta jooksul ei vähene alla 84,4%.					
Liikumisharrastusega regulaarselt tegelevate inimeste osakaal (16–64aastased) on 46%.					
Valitsusliidu aluspõhimõtted					
5.1 Tagame kõigile Eesti elanikele võimaluse luua kultuuri ja sellest osa saada sõltumatult regionaalsetest, sotsiaalsetest, kultuurilistest, etnilistest, vanuselistest, soolistest või teistest individuaalsetest eripäradest ja -vajadustest.	Eesti Vabariigi 100. aastapäeva tähistamise läbiviimine	riigisekretär	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas	minister	märts 2019
5.2 Eesti keele hoidmine ja areng on põhiseaduslik väärtus.	Eesti keelestrateegia 2018–2027 koostamise ettepanek	haridus- ja teadusminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (2.2.2017)
	Eesti keele arengukava keeleprogrammi elluviimine	haridus- ja teadusminister		Vabariigi Valitsus	pidev tegevus
5.3 Kultuuris ja spordis töötavad tippspetsialistid peavad olema väärikalt tasustatud. Jätkame kultuuritöötajate palgatõusu ja sotsiaalsete garantiide loomist loovisikutele.	Kultuuriministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2018–2021	kultuuriminister		minister	täidetud (1.3.2017)
	KATKESTATUD (katkestamine otsustati 19.12.2017 VMK istungil; täidetakse novembris 2018 punkti 2.14 raames "Analüüs ja ettepanekud ravikindlustuskaitse laiendamiseks")				
5.4 Me ei muuda Kultuurkapitali aluspõhimõtteid.	Tegevuspõhimõte	kultuuriminister			pidev tegevus
5.5 Toetame kultuurivaldkonnas loomevaldkondade ekspordi ja rahvusvahelistumist, tugevdades Eesti loomingu rahvusvahelisi võimalusi ning panustades seeläbi Eesti rahvusvahelisse tuntusse ja mainesse. Suurendame Film Estonia mahtu.	Kultuurivaldkonna loomevaldkondade ekspordi ja rahvusvahelistumise toetamise kontseptsioon	kultuuriminister		minister	täidetud (nov 2017)
	Rahvusvaheliste kunstiresidentuuride arendamine	kultuuriminister		minister	pidev tegevus
	Kultuuriministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2018–2021	kultuuriminister		minister	täidetud (1.3.2017)
5.6 Loomes üleriigilise ruumilise planeerimise kompetentsi koondamiseks ministeeriumite-ülese ekspertkogu koostöös Eesti Arhitektide Liiduga.	TÄIDETUD (ruumiloomes ekspertrühm loodi 3.7.2017)				
5.7 Kaitseme Eesti pärandväärtuste säilimist ja reformime muinsuskaitsekorraldust.	Muinsuskaitseaduse eelnõu	kultuuriminister		Vabariigi Valitsus	juuni 2018
	Kultuuriministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2018–2021	kultuuriminister		minister	täidetud (1.3.2017)
	Muuseumide ühishoidla kontseptsiooni väljatöötamine ja ettepanekud edasisteks tegevusteks	kultuuriminister		minister	juuli 2018
5.8 Jätkame spordi rahastamise reformi, et luua läbipaistev ja kindel finantsbaas spordiorganisatsioonidele. Sealhulgas täiendame sportlaste, treenerite ja kohtunike sotsiaalsete garantiide süsteemi ning vähendame bürokraatiat riigi ja spordiorganisatsioonide omavahelistes suhetes.	TÄIDETUD (Riigikogu võttis 14.6.2017 ja 13.12.2017 vastu spordiseaduse muudatused)				
5.9 Tõstame ujumise algõpetuse taset.	TÄIDETUD (muudeti õppekava ja RESiga 2018–2021 eraldati lisaraha)				
5.10 Jätkame rahvusvähemuste kultuuriseltside ja pühapäevakoolide toetamist.	Rahvusvähemuste kultuuriühingute toetamine ja rahvuskultuuriseltside tegevuse baasrahastamise jätkamine	kultuuriminister		minister	pidev tegevus
	Pühapäevakoolide koostöövõrgustiku toetamine ja pühapäevakoolide baasrahastamise jätkamine	haridus- ja teadusminister		minister	pidev tegevus
VI Integratsioon					
Tugeva ja keskmise riigiidentiteediga isikute osakaal teistest rahvustest isikute hulgas on vastavalt 38% ja 51%.					
Eesti keelest erineva emakeelega põhikooli lõpetajate osakaal, kes valdavad eesti keelt vähemalt B1 tasemel, on 82%.					
Eesti keelest erineva emakeelega gümnaasiumilõpetajate osakaal, kes oskavad eesti keelt vähemalt C1 tasemel, on 25%.					

Valitsusliidu aluspõhimõtted					
6.1 Tagame riigi poolt kehtestatud keelenõuete täitmiseks vajaliku ja kvaliteetse eesti keele õppe kättesaadavuse. Rajame Narva ja Tallinna eesti keele majad, mis korraldavad tasuta eesti keele kursusi, töötavad välja õppe- ja metoodilisi materjale jm.	Analüüs ja ettepanekud eesti keele maja(de) loomiseks	kultuuriminister	haridus- ja teadusminister, siseminister, tervise- ja tööminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (juuni 2017)
	Kultuuriministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2018–2021	kultuuriminister		minister	täidetud (1.3.2017)
	Eesti keele maja avamine Narvas	kultuuriminister		minister	jaanuar 2019
	Eesti keele maja avamine Tallinnas	kultuuriminister		minister	november 2018
6.2 Seame riiklikuks prioriteediks lasteaias, põhikoolis, gümnaasiumis ja kutseõppekeskustes eesti keele õppe kvaliteedi tõusu, tagades selleks vajalikud õppevahendid ja õpetajate täiendkoolituse.	Eesti elukestva õppe strateegia 2020 programmi "Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning haridusasutuste juhid" elluviimine	haridus- ja teadusminister		minister	pidev tegevus
	Analüüs ja ettepanekud koolieelsetes lasteasutustes eesti keele kui teise keele õppe kvaliteedi parendamiseks	haridus- ja teadusminister		minister	täidetud (27.6.2017)
	Põhimõtete väljatöötamine täiendava eestikeelse õpetaja lisamiseks venekeelsesse lasteaiarühma	haridus- ja teadusminister		minister	detsember 2018
	Eesti keele kui teise keele digitaalse õppevara väljatöötamise I etapp (lasteaias ja I kooliastme materjalid on katsetamiseks valmis)	haridus- ja teadusminister		minister	detsember 2018
6.3 Käivitame pilootprogrammi, lubades pedagoogiliselt põhjendatud paindlikkust keele- ja aineõppe teostamisel kindlaks määratud mitmekeelsetes gümnaasiumites koos süvendatud eesti keele õppega, et gümnaasiumilõpetajad saavutaksid kuue aasta jooksul eesti keele C1-taseme.	TÄIDETUD (süvendatud keeleõppe pilootprojektiga alustati kolmes koolis 2017. aastal. Süvendatud keeleõppe piloteerimise kontseptsioon valmis 23.2.2017)				
6.4 Võimaldame Eesti Vabariigi kodakondsust soovivatele inimestele lepingut, mille kohaselt pakub riik tasuta eesti keele kursusi kõigile, kes soovivad Eesti kodakondsust taotleda ning võimaldab neile keeleõppeks tasustatud õppenuhkust.	Analüüs ja ettepanekud võimaldamaks kodanikele lepinguga tasuta keeleõpet, kui soovitakse taotleda Eesti kodakondsust	siseminister	haridus- ja teadusminister, kultuuriminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (13.7.2017)
	Kodakondsuse seaduse muutmise seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu	siseminister	haridus- ja teadusminister, kultuuriminister, tervise- ja tööminister	Vabariigi Valitsus	mai 2018
	Eesti keele õppe kulude hüvitamisega jätkamine INNOVE poolt neile isikutele, kes on positiivselt sooritanud eesti keele tasemeeksami	haridus- ja teadusminister	kultuuriminister	minister	pidev tegevus
6.5 Säilitame senised kodakondsuspoliitika aluspõhimõtted.	Tegevuspõhimõte	siseminister			pidev tegevus
6.6 Võimaldame taotluse alusel naturalisatsiooni korras Eesti Vabariigi kodakondsust Eestis sündinud alla 15-aastastele lastele, kelle vanem või vanemad on kas määratlemata kodakondsusega isikud või kolmanda riigi kodanikud ning elasid Eestis püsivalt enne 20.08.1991, kui lapse vanemad või last üksi kasvatav vanem või täisealiseks saades laps esitab taotluse kolmanda riigi kodakondsusest loobumiseks.	KATKESTATUD (Peaministri ja ministrite 29.1.2018 kohtumisel otsustati punkti elluviimine katkestada)				
6.7 Tõstame venekeelse elanikkonna teadlikkust õiguskeskkonnast ja tagame neile riigi õigusabi.	Esmatasandi õigusnõustamise pakkumine lisaks eesti keelele vastavalt vajadusele ka inglise ja vene keeles	justiitsminister		minister	pidev tegevus
	Põhiliste seadusaktide tõlkimise jätkamine vene keelde	justiitsminister		minister	pidev tegevus
VII Keskkond ja energeetika					
Eesmärkide saavutamise näitajad (2019):					
Olmejäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist on 48%.					
Metsaraie maht aastas ei ületa puidu aastast juurdekasvu.					
Taastuvenergia osakaal energia lõpptarbimises on 27% (sealjuures elektrienergia lõpptarbimises 17% ja soojustootmisel kaugküttes 53%).					
Valitsusliidu aluspõhimõtted					
7.1 Keskkonnapoliitiliste otsuste (keskkonnakaitse, metsandus, jahindus, kalandus, jäätmed, õhusaaste, loodusvarade kasutamine, taaskasutus) kujundamisel lähtume teaduspõhisest lähenemisest ning kestlikust ja heaperemehelikust kasutamisest.	Tegevuspõhimõte	keskkonnaminister			pidev tegevus
	7.2 Rakendame meetmed, mis tagavad olmejäätmete ringlussevõtu 2030. aastaks vähemalt 65% ulatuses. Määrame kindlaks riigi ning omavalitsuste vastutuse jagunemise jäätmete taaskasutamisel, korraldatud jäätmeveo teostamisel ja ringlussevõtu eesmärkide täitmisel.	Analüüs ja ettepanekud riigi ja kohaliku omavalitsuse vastutuse jagunemisest jäätmemajanduses	keskkonnaminister	riigihalduse minister	minister
	Jäätmeseaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsus	keskkonnaminister		minister	märts 2019
	Pakendiaktsiisi seaduse uue versiooni väljatöötamiskavatsus	rahandusminister	keskkonnaminister	minister	täidetud (19.1.2017)
	Pakendiaktsiisi seaduse eelnõu	rahandusminister	keskkonnaminister	Vabariigi Valitsus	katkestatud

7.3 Metsanduse raiemahud ei tohi olla suuremad kui Eesti metsa juurdekasv.	"Metsanduse arengukava aastani 2030" koostamise ettepaneku koostamine	keskkonnaminister	maaeluminister, majandus- ja taristuminister	Vabariigi Valitsus	november 2018
7.4 Tagame eramaade looduskaitsete piirangute võrdse kompenseerimise maaelu arengukava raames ka väljaspool Natura alasid ning soovime kiirendada looduskaitsete maade väljaostmist maaomanikelt.	TÄIDETUD (MAK 2014–2020 muudatusettepanekud, mis on seotud looduskaitsete piirangute kompenseerimisega väljaspool Natura alasid, kiidetud heaks 30.3.2017 VV istungil. Looduskaitsete maade väljaostmise kiirendamiseks otsustati koalitsioonilepinguga eraldada alates 2018. aastast täiendavalt 1 miljon eurot aastas)				
7.5 Kasutades Eesti puhtast keskkonnast tulenevat konkurentsieelist, arendame mahetoodete ja -teenuste ekspordi, mis loob Eesti eri paigus uusi töökohti.	Analüüs ja ettepanekud Organic Estonia programmi käivitamiseks	maaeluminister	keskkonnaminister, ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (9.2.2017)
	Analüüs ja ettepanekud toidukaupade (sh mahetoodete ja -teenuste) ekspordi edendamiseks	maaeluminister	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister, keskkonnaminister	minister	täidetud (1.3.2017)
	Maaeluministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2018–2021	maaeluminister		minister	täidetud (1.3.2017)
	Ettepanekud mahepindala eesmärgi seadmise kohta	maaeluminister	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister, keskkonnaminister	Vabariigi Valitsus (majandusarengu komisjon)	juuni 2018
7.6 Võtame vastu Eesti energiamajanduse arengukava, mille kohaselt suureneb 2030. aastaks taastuvenergia osakaal elektrienergia lõpptarbimises vähemalt 50%-ni ja tarbitavast soojusenergiast 80% toodetakse biokütusest.	TÄIDETUD (Valitsus kiitis energiamajanduse arengukava aastani 2030 heaks 20.10.2017 istungil)				
	Taastuvenergia osakaalu suurendamine paindlike koostöömehhanismide rakendamise abil	majandus- ja taristuminister	keskkonnaminister, rahandusminister, välisminister, kaitseminister	minister	pidev tegevus
7.7.1 Energiajulgeoleku kindlustamiseks: teeme ettevalmistusi Eesti elektrivõrgu sünkroniseerimiseks Euroopa sagedusalasse 2025. aastaks,	Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimise projekti tegevuskava	majandus- ja taristuminister		minister	täidetud (26.1.2017)
	Kokkulepe Balti riikide, Poola ja Euroopa Komisjoniga sünkroniseerimise eelistatud alternatiivi kohta	majandus- ja taristuminister		minister	august 2018
7.7.2 toetame Balticconnector'i rajamist,	Tegevuspõhimõte	majandus- ja taristuminister			pidev tegevus
7.7.3 peame oluliseks regionaalse LNG-terminali rajamist Eestisse.	Tegevuspõhimõte	majandus- ja taristuminister			pidev tegevus
7.8 Energiasektori stabiilse ja põhjendatud maksustamise tagamiseks seome põlevkivi ressursitasu sellest valmistatavate toodete (põlevkiviõli, elekter) turuhinnaga.	Analüüs ja ettepanekud põlevkiviressursi optimaalse tasustamise võimalustest	rahandusminister	keskkonnaminister, majandus- ja taristuminister	minister	täidetud (24.1.2017)
	Analüüs ja ettepanekud põlevkivi maksustamisest	rahandusminister	majandus- ja taristuminister, keskkonnaminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (9.11.2017)
	Põlevkivi eritava hinnastamise tähtajatu süsteemi põhimõtteid sisaldav eelnõu	majandus- ja taristuminister	rahandusminister, keskkonnaminister, ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister	Vabariigi Valitsus	mai 2018
	Kontseptsioon põlevkivi jaotussüsteemi kohta	majandus- ja taristuminister	keskkonnaminister, rahandusminister, ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister	Vabariigi Valitsus	märts 2019
	Analüüs ja ettepanekud riigile kuuluvate maavarade tasumäärade, jaotussüsteemi ja maavara hinna kehtestamise kohta (v.a põlevkivi)	majandus- ja taristuminister	keskkonnaminister, rahandusminister, ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister	Vabariigi Valitsus	detsember 2018
	Vabariigi Valitsuse määruse "Riigile kuuluva maavara kaevandamisõiguse tasumäärad" eelnõu	keskkonnaminister	rahandusminister, majandus- ja taristuminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (14.12.2017)
	Eesti keskkonnakasutuse välismõjude rahasse hindamise analüüs	keskkonnaminister	majandus- ja taristuminister, rahandusminister	minister	märts 2019

	Keskonnatasude süsteemi uuendamise analüüs ja ettepanekud	keskkonnaminister	majandus- ja taristuminister, rahandusminister, justiitsminister	Vabariigi Valitsus	märts 2019
7.9 Maavarade säästlikuks ja efektiivseks kasutamiseks loome Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas riikliku Geoloogiateenistuse, mis uurib ja kaardistab Eesti maavarad.	TÄIDETUD (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalasse loodi riiklik Eesti Geoloogiateenistus)				
7.10 Toetame elamute rekonstrueerimist tõhusama energiakasutuse saavutamiseks.	Elamute energiatõhususe programmi elluviimine	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister		minister	pidev tegevus
VIII Kohalikud omavalitsused ja regionaalpoliitika					
Eesmärkide saavutamise näitajad (2019):					
2017. aasta lõpuks elab vähemalt 90% elanikest üle 5000 elanikuga kohalikes omavalitsustes.					
Tööhõive määr maapiirkonnas vanusegrupis 20–64 aastat on üle 73,2%.					
Valitsusliidu aluspõhimõtted					
8.1 Kohalike omavalitsuste otsustusõiguse ja vastutuse suurendamiseks ühiskonnaelu juhtimisel ja korraldamisel viime ellu haldusreformi.	TÄIDETUD (haldusreform viidi lõpule 14.7.2017 valitsuse algatatud ühinemiste läbiviimisega)				
8.2 Tõstame kohalike omavalitsuste tulubaasi, tasandades kriisiaegset üksikisiku tulumaksu protsendi langust.	TÄIDETUD (Omavalitsuste tulubaasi ja finantsautonoomia suurendamiseks tõsteti kohalikele omavalitsustele mineva tulumaksu osakaalu ja tehti muudatusi tasandusfondi jagamisel – sihtotstarbeliste toetuste järkjärgulise kaotamisega luuakse omavalitsustele võimalused oma eelarvega paindlikumalt ümber käia)				
8.3 Suurendame kohaliku omavalitsuse finantsautonoomiat. Anname omavalitsustele üle osa riiklikke ülesandeid koos vastava rahastusega.	Ettepanekud omavalitsustele tulubaasi muutmiseks ja finantsautonoomia suurendamiseks	riigihalduse minister	rahandusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (21.9.2017)
	Ettepanekud omavalitsustele ülesannete üleandmiseks koos finantseerimisega	riigihalduse minister	siseminister, sotsiaalkaitseminister, haridus- ja teadusminister, majandus- ja taristuminister, tervise- ja tööminister, justiitsminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (21.9.2017)
	Analüüs ja ettepanekud puuetega inimeste teenuste ja toetuste süsteemi kaasajastamiseks koos perioodiliste toetuste eraldamise võimaliku üleandmisega kohaliku omavalitsuse üksustele koos finantseerimisega	sotsiaalkaitseminister	riigihalduse minister	minister	november 2018
	Analüüs ja ettepanekud kutsekoolide ja gümnaasiumide pidamise ning erakoolide toetamise rahastuse võimaliku üleandmise kohta kohaliku omavalitsuse üksustele koos finantseerimisega	haridus- ja teadusminister	riigihalduse minister	minister	november 2018
	Analüüs ja ettepanekud riigile kuuluvate osa kõrvalmaanteede võimaliku üleandmise kohta kohaliku omavalitsuse üksustele koos finantseerimisega	majandus- ja taristuminister	riigihalduse minister	minister	november 2018
	Analüüs ja ettepanekud treenerite toetussüsteemi võimaliku üleandmise kohta kohaliku omavalitsuse üksustele koos finantseerimisega	kultuuriminister	riigihalduse minister	minister	november 2018
	Täiendavad ettepanekud kohaliku omavalitsuse üksustele ülesannete üleandmiseks koos finantseerimisega	riigihalduse minister	sotsiaalkaitseminister, haridus- ja teadusminister, majandus- ja taristuminister, kultuuriminister	Vabariigi Valitsus	jaanuar 2019
	Koostöös omavalitsuste liitudega omavalitsuste IT strateegia ja tegevuskava 2018 elluviimine	riigihalduse minister	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister	minister	detsember 2018
8.4 Anname maakondliku ühistranspordi korralduse koos tänase dotatsiooni ja täiendavate vahenditega üle kohalikele ühistranspordikeskustele või kohalikele omavalitsustele.	Ettepanekud omavalitsustele tulubaasi muutmiseks ja finantsautonoomia suurendamiseks	riigihalduse minister	rahandusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (21.9.2017)
	Avalike maakonnaliinide tasuta sõidu õiguse ja bussidesse validaatorite soetamise projekti elluviimine	majandus- ja taristuminister		minister	juuli 2018
	Maakondliku ühistranspordi regioonipõhisele juhtimisele ülemineku täpsustatud kava (tulenevalt haldusreformist)	majandus- ja taristuminister	riigihalduse minister	minister	täidetud (1.1.2018)
8.5 Kiirendame reformimata riigimaade üleandmist kohalikele omavalitsustele.	Vabariigi Valitsuse määruse "Maa munitsipaalomandisse andmise kord" eelnõu	keskkonnaminister	riigihalduse minister	Vabariigi Valitsus	täidetud (19.1.2017)

	Maareformi seaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsus	keskkonnaminister	justiitsminister, riigihalduse minister	minister	täidetud (17.4.2017)
	Riigivara võõrandamine kohalikele omavalitsustele	keskkonnaminister		Vabariigi Valitsus	pidev tegevus
	Vabariigi Valitsuse määruse "Riigile kuuluva ettevõtluskeskkonna arendamiseks sobiva kinnisasja otsustuskorras hoonestusõigusega koormamise ja võõrandamise taotlemise ning otsustamise tingimused ja kord" eelnõu	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister	rahandusminister	Vabariigi Valitsus	jaanuar 2019
8.6 Loomete meetme kohalike omavalitsuste elamufondi investeeringute toetamiseks.	TÄIDETUD (Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister kinnitas elamufondi arendamise toetuse andmise tingimused 18.7.2017)				
8.7 Töötame välja Ida-Virumaa programmi, mis sisaldab vajalikke investeeringuid infrastruktuuri ja inimeste elukvaliteedi parandamiseks. Viime Sisekaitseakadeemia Narva.	Ida-Virumaa tegevuskava 2015–2020 rakendamise ülevaade Eesti regionaalarengu strateegia 2014–2020 seirearuande raames	riigihalduse minister	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas	Vabariigi Valitsus	täidetud (1.6.2017)
	Ida-Virumaa programm	riigihalduse minister	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas	Vabariigi Valitsus	täidetud (8.2.2018)
	Ida-Virumaa programmi rakendamine	riigihalduse minister	rahandusminister,	minister	august 2018
	Sisekaitseakadeemia edasise laienemise valikud Narvas	siseminister	justiitsminister, riigihalduse minister	Vabariigi Valitsus	täidetud (30.3.2017)
	Sisekaitseakadeemia Narva kolledži ehituslepingu sõlmimine	siseminister		minister	detsember 2018
8.8 Muudame riigikaitse- ja julgeolekualased kinnisasja omandipiirangud objektipõhiseks.	Koostöö Riigikoguga eelnõu ettevalmistamiseks	siseminister	kaitseminister, justiitsminister	minister	pidev tegevus
8.9 Soodustame regionaalsete töökohtade loomist ja töötame välja vastava programmi.	Meetme "Piirkondlikud algatused tööhõive ja ettevõtlikkuse edendamiseks" elluviimine	riigihalduse minister	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister	minister	pidev tegevus
	Maakondlike arengustrateegiate uuendamise koordineerimine	riigihalduse minister		minister	jaanuar 2019
8.10 Suurendame riiklikke investeeringuid teedeehitusse.	Majandus- ja taristuministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2018-2021	majandus- ja taristuminister		minister	täidetud (23.2.2017)
	Majandus- ja taristuministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2020-2023	majandus- ja taristuminister		minister	märts 2019
8.11 Töötame välja regionaalse raudteevõrgu arendamise kava.	Avaliku raudteeinfrastruktuuri arendamist suunava tegevuskava koostamise põhimõtted	majandus- ja taristuminister	rahandusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (17.7.2017)
	Avaliku raudteeinfrastruktuuri arendamist suunav tegevuskava	majandus- ja taristuminister	rahandusminister	Vabariigi Valitsus	juuni 2018
IX Maaelu					
Eesmärkide saavutamise näitajad (2019):					
Netolisandväärtuse juurdekasv aastas keskmiselt tööjõu ühiku kohta (eelnenud aastaga võrreldes) põllumajanduses on 3%.					
Põllumajandusmaa pind, millele on määratud ühtne pindalatoetus, on 975 000 ha.					
Eesti päritolu põllumajandussaaduste ja toidukaupade eksport on 925 miljonit eurot aastas.					
Valitsusliidu aluspõhimõtted					
9.1 Tõstame põllumajandusvaldkonna rahastust üleminekutoetuse maksimaalse määra ulatuses.	TÄIDETUD (RESi 2018–2021 raames suurendati üleminekutoetuste mahtu)				
9.2 Suurendame 2017. aastal kriisiabile suunatavaid vahendeid.	TÄIDETUD (Maaeluministri 16.1.2017 allkirjastatud määrusega "Erakorraline kohandamistoetus piimatootjatele ja muude loomakasvatusektorite põllumajandustootjatele" suurendati kriisiabiks mõeldud vahendeid)				
9.3 Tõstame seoses kriisiga tõuaretustoetusi seakasvatajatele.	TÄIDETUD (RESi 2018–2021 raames otsustati suurendada tõuaretustoetusi seakasvatajatele)				
9.4 Seisame Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika läbirääkimistel ühtse ja üleeuroopalise ÜPP ja ühisturu säilimise ja tugevnemise eest, kus kõikidel riikidel oleks tagatud võrdsed konkurentsitingimused. Hoidume põhjendamatult EL-nõuetest karmimate nõuete kehtestamisest.	Ühise põllumajanduspoliitika tulevikuanalüüs Eesti seisukohtade ettevalmistamiseks	maaeluminister		minister	täidetud (2.10.2017)
	Eesti seisukohad ÜPP läbirääkimisteks põllumajandus- ja kalandusnõukogus	maaeluminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (8.3.2018)
	Eesti seisukohad ÜPP läbirääkimisteks põllumajandus- ja kalandusnõukogus (õiguslikud aspektid)	maaeluminister		Vabariigi Valitsus	august 2018
9.5 Loomete põllumajandustootjatele paremad võimalused võimekuse kasvuks toiduainete tarneahelas.	Analüüs ja ettepanekud põllumajandustootjate võimekuse kasvuks toiduainete tarneahelas	maaeluminister	majandus- ja taristuminister	minister	täidetud (27.2.2017)
	Eesti seisukohad põllumajandus- ja kalandusnõukogus ebaausate kaubandustavade kohta	maaeluminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (8.12.2017)
	Analüüs ja ettepanekud toidukaupade (sh mahetoodete ja -teenuste) ekspordi edendamiseks	maaeluminister		minister	täidetud (27.2.2017)

	Toidukaupade ekspordi edendamise tegevuskava rakendamine	maaeluminister	ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister, välisminister	minister	pidev tegevus
9.6 Koostame Eesti biomajanduse arengukava.	Põllumajanduse ja kalanduse valdkondliku arengukava koostamise ettepanek	maaeluminister	rahandusminister, keskkonnaminister, majandus- ja taristuminister, ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister, haridus- ja teadusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (10.8.2017)
	Biomajanduse juhrühma moodustamine	maaeluminister	rahandusminister, keskkonnaminister, majandus- ja taristuminister, ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister	minister	täidetud (12.1.2018)
	Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030 tervikteksti esimese versiooni esitamine juhrgrupile	maaeluminister	keskkonnaminister, sotsiaalminister, ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister, haridus- ja teadusminister, rahandusminister, riigisekretär	minister	november 2018
9.7 Kehtestame seadusega viljaka põllumajandusmaa kaitse.	Maaelu ja põllumajandusturu korralduse seaduse muutmise eelnõu	maaeluminister		Vabariigi Valitsus	juuni 2018
X Siseturvalisus ja õigusruum					
Eesmärkide saavutamise näitajad (2019):					
Eesti idapiir on 100% kaetud elektroonse ja tehnilise valvega.					
Surmaga lõppenud õnnetusjuhtumeid, mürgistusi ja traumasid 100 000 elaniku kohta on 65.					
Elanike osakaal, kes hindab oma lähipiirkonda turvaliseks, on 92%.					
Valitsusliidu aluspõhimõtted					
10.1 Tugevdame kogukonnakeskse politseitööd ja piirkonnapolitsei võrgustikku eeskätt maapiirkondades.	TÄIDETUD (2017. a märtsis kinnitati tegevuskava kogukonnakeskse politseitöö ja maapiirkondade piirkonnapolitsei võrgustiku tugevdamiseks ning valitsus on eraldanud lisavahendeid tegevuskava elluviimiseks)				
10.2 Laiendame kohalike omavalitsuste võimalusi avaliku korra tagamisel.	Kohalike omavalitsuste olemasolevate korralduste ülesannete täitmiseks õiguste laiendamise eelnõu	siseminister	riigihalduse minister, justiitsminister	Vabariigi Valitsus	mai 2018
	Maakondlike turvalisusnõukogude uue toimemudeli kokkuleppimine omavalitsusliitudega	siseminister		minister	täidetud (22.6.2017)
10.3 Suurendame riigi suutlikkust kriiside lahendamisel ja tõstame politsei kiirreageerimisvõimekust.	Tegevuskava politsei kiirreageerimisvõimekuse suurendamiseks	siseminister		minister	täidetud (1.3.2017)
	Siseministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2018–2021	siseminister		minister	täidetud (1.3.2017)
	Kriisiaja tervishoiukorralduse ekspertrühma lõpparuanne ja kriisiaja tervishoiukorralduse kontseptsioon	riigisekretär	tervise- ja tööminister	minister	täidetud (13.11.2017)
	Riigikaitse arengukava 2017–2026	riigisekretär	kaitseminister, siseminister, välisminister, majandus- ja taristuminister, tervise- ja tööminister, maaeluminister, keskkonnaminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (2.3.2017)
	Laiapõhjalise riigikaitse käsitlusega seonduvalt riigikaitseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse väljatöötamiskavatsus	justiitsminister	kaitseminister, siseminister, riigisekretär, majandus- ja taristuminister, rahandusminister, tervise- ja tööminister, välisminister	minister	detsember 2018

	Kriminaalmenetluse seadustiku ja väärteomenetluse seadustiku muutmise seaduse väljatöötamiskavatsus (riigikaitseõiguse revisjoni raames)	justiitsminister		minister	mai 2018
	Siseministri ülevaade Vabariigi Valitsusele Sotsiaalministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt elutähtsate teenuste toimepidevuse nõuete määruste kehtestamisest	siseminister	majandus- ja taristuminister, ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister, tervise- ja tööminister, sotsiaalkaitseminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (20.7.2017)
	Siseministri ülevaade Vabariigi Valitsusele ministeeriumide poolt analüüside läbiviimisest teemal ministeeriumide valitsemisalade asutuste valmisolek toimida autonoomselt elutähtsate teenuste katkestuste korral	siseminister	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas	Vabariigi Valitsus	täidetud (20.7.2017)
	Siseministri ülevaade Vabariigi Valitsusele ministeeriumide poolt kriisireguleerimise õppuste läbiviimisest	siseminister	kõik ministrid oma vastutusvaldkonnas	Vabariigi Valitsus	täidetud (29.3.2018)
10.4 Parandame päästjate ja demineerijate kaitsevarustust ning kaasajastame päästetehnikat.	TÄIDETUD (Valitsus on päästetehnika kaasajastamiseks ja kaitsevarustuse parandamiseks eraldanud lisavahendeid ning kokku on lepitud soetamise kava)				
10.5 Toetame vabatahtlike päästekomandode võrgustiku laiendamist ja tugevdamist ning tagame vabatahtlikele päästjatele sotsiaalsed garantiid.	TÄIDETUD (22.5.2017 kinnitati vabatahtliku pääste arengusuunad 2017–2021, sh tegevus- ja rahastuskava. Valitsus on vabatahtlike päästekomandode toetuseks eraldanud lisavahendeid. Tehtud on analüüs vabatahtlike päästjate sotsiaalsete garantiide kohta ning analüüsi tulemusel on juba praegu tagatud vabatahtlikele sotsiaalsed garantiid päästetöödel osalemiseks)				
10.6 Vähendame õnnetussurmasid ning -juhtumeid läbimõeldud ennetustegevuse ja tõhusama järelevalvega.	Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030	keskkonnaminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (2.3.2017)
	Analüüs ja ettepanekud väärteomenetluses kohaldatavate sanktsioonide reformiks	justiitsminister	siseminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (9.2.2017)
	Analüüs ja ettepanekud ujumise algõppe taseme tõstmiseks	kultuuriminister	kultuuriminister, haridus- ja teadusminister, siseminister, riigihalduse minister	Vabariigi Valitsus	täidetud (16.2.2017)
	Kultuuriministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2018–2021	kultuuriminister		minister	täidetud (1.3.2017)
	Põhikooli riikliku õppekava lisa 8 muutmine	haridus- ja teadusminister	kultuuriminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (22.7.2017)
	Rahvatervise seaduse eelnõu	tervise- ja tööminister		Vabariigi Valitsus	juuni 2018
	Lepingute sõlmimine 500 kodu kriitiliste ohutuslaste probleemide lahendamiseks	siseminister		minister	veebbruar 2019
10.7 Tagame julgeolekuasutustele piisavad vahendid, et tõkestada Eesti riigi julgeolekut ohustavaid tegevusi. Panustame koostöösse liitlastega terrorismi ennetamisel ja tõhusa eelhoiatuse toimimisel.	Siseministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2018–2021	siseminister		minister	täidetud (1.3.2017)
	Kaitseministri ettepanek riigi eelarvestrateegiasse 2018–2021	kaitseminister		minister	täidetud (1.3.2017)
	Karistusseadustiku ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise eelnõu (Euroopa Nõukogu konventsiooni Riia lisaprotokoll kohustuste täitmine ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi terrorismivastase võitluse kohta ülevõtmine)	justiitsminister	siseminister	Vabariigi Valitsus	juuni 2018
	Riigikaitse arengukava 2017–2026 rakendusplaani aastateks 2018–2021 elluviimine	riigisekretär	kaitseminister, siseminister, välisminister, majandus- ja taristuminister, tervise- ja tööminister, maaeluminister, keskkonnaminister	Vabariigi Valitsus	pidev tegevus
	Siseturvalisuse arengukava 2015–2020 programmi "Sisejulgeoleku suurendamine" elluviimine	siseminister		minister	pidev tegevus
10.8 Ehitame välja idapiiri.	Siseministri ülevaade piiri väljaehitamise kohta	siseminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (28.2.2017)
	Siseministri ülevaade piiri väljaehitamise kohta	siseminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (15.2.2018)

	Siseministri ülevaade piiriprojekti arengutest	siseminister		Vabariigi Valitsus	juuni 2018
	Idapiiri piirjoone tähistamise lõpuleviimine	siseminister		minister	november 2018
	Kagupiiri täielik puhastamine ning eelduste loomine piirivalverajatiste ning -tehnoloogiate plaanijärgseks projekteerimiseks ning kasutuselevõtuks 2018. aastal	keskkonnaminister		minister	täidetud (21.12.2016)
10.9 Süüteoennetuse suunamine eeskätt lastele ja lapsevanematele, viies ellu neile suunatud tõenduspõhiseid ennetusprogramme. Alaealiste õigusrikkumistele reageerimisel eelistame perepõhiseid sekkumisi. Suurendame tsiviil- ja kriminaalkohtutes kohtunike spetsialiseerumist laste ja peredega seotud kohtuasiades.	Käitumisoskuste mängu (VEPA) arendamine ja laiendamine õpilaste koolis toimetuleku parandamiseks ja riskikäitumise ennetamiseks	siseminister	haridus- ja teadusminister	minister	pidev tegevus
	Kogukondliku ennetusprogrammi SPIN elluviimine	siseminister		minister	pidev tegevus
	Õigusrikkumise taustaga noorte tööturule kaasamise ehk STEP-programmi elluviimine	siseminister		minister	pidev tegevus
	Kiusamisvaba haridustee kontseptsioon	haridus- ja teadusminister		minister	täidetud (27.1.2017)
	Vanemlusprogrammi elluviimine	sotsiaalkaitseminister		minister	pidev tegevus
	Mitmedimensioonilise pereteraapia (MDFT) elluviimine alaealistele õigusrikkujatele	sotsiaalkaitseminister	justiitsminister, siseminister	minister	pidev tegevus
	Karistusseadustiku, kriminaalmenetluse seadustiku ja väärteomenetluse seadustiku muutmise seaduse (alaealiste õigusrikkujate kohtlemise muutmise) eelnõu	justiitsminister	sotsiaalkaitseminister, siseminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (3.5.2017)
	Sotsiaalhoolekande seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise eelnõu	sotsiaalkaitseminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (22.12.2016)
	Noorte kinniste asutuste tulemuslikkuse hindamise mudeli loomine	justiitsminister	sotsiaalkaitseminister, haridus- ja teadusminister	minister	täidetud (detsember 2017)
	Ühtse alaealiste riskihindamise süsteemi kasutuselevõtmine kuritegusid toime pannud alaealiste riskihindamise rakendamiseks kogukonnas ja kinnistes asutustes	justiitsminister	siseminister, sotsiaalkaitseminister	minister	veebbruar 2019
	Kohtunike spetsialiseerumine laste ja peredega seotud asjades	justiitsminister		minister	täidetud (detsember 2017)
	Eesti õigusruumi arvestava koolitusmudeli väljatöötamine menetluse raames alaealistega tegelevate spetsialistide pädevuste arendamiseks	justiitsminister		minister	veebbruar 2019
10.10 Ennetamine ja vähendamine lähisuhtevägivalda süsteemse riskiperede kaardistamise ja suunamise ning ametkondade koostöö abil. Ratifitseerimine ja rakendamine Istanbuli konventsiooni.	Riskiperede abistamiseks rasketes paarisuhtevägivalda juhtumites võrgustikupõhise juhtumikorralduse rakendamine (nt MARAC)	siseminister	sotsiaalkaitseminister, justiitsminister	minister	pidev tegevus
	Karistusseadustiku ja välismaalaste seaduse muutmise seaduse eelnõu (Istanbuli konventsiooni nõuete täitmiseks)	justiitsminister	sotsiaalkaitseminister, siseminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (2.2.2017)
	Rahvusvahelise naistevastase ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise (Istanbuli) konventsiooni ratifitseerimise eelnõu ettevalmistamine	justiitsminister	sotsiaalkaitseminister, tervise- ja tööminister, siseminister, välisminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (25.2.2017)
	Pärnu katseprojekti järeldused ja edasised ettepanekud lähisuhtevägivalda ohvrite kaitseks ja vägivaldsete kodust eemaldamiseks	siseminister	justiitsminister, tervise- ja tööminister	Vabariigi Valitsus	juuni 2018
10.11 Rakendamine laiemalt kuritegeliku vara konfiskeerimist.	TÄIDETUD (6.10.2016 esitas valitsus ning Riigikogu võttis 15.12.2016 vastu eelnõu, millega võeti üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/42/EL kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus. Direktiiv sätestab kriminaaltulu ja kuriteovahendite arestimise ja konfiskeerimise miinimumnõuded, samuti kohustuse näha teatud juhtudel ette võimalus kriminaaltulu konfiskeerimiseks kolmandalt isikult ning kriminaaltulu laiendatud konfiskeerimiseks)				

10.12 Seame raskemate liiklusrikkumiste puhul trahvid sõltuvusse sissetulekust (alkoholijooobes juhtimine, kiiruse ületamine 40 km/h või enam).	EI EELDA VALITSUSE TASANDI LISATEGEVUSI (Valitsus kiitis karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu heaks 8.2.2018. Eelnõu 586 SE on Riigikogus 2. lugemisel. Muudatuste kohaselt seatakse raskemate liiklusrikkumiste puhul trahvid sõltuvusse süüdlase sissetulekust, sh nähakse jooobes juhtimise ja kiiruse ületamise eest üle 40 km/h ette karistuseks rahatrahv päevamäärades ehk sissetulekupõhine rahatrahv)				
10.13 Laiendame õigusabi võimalusi ja viime ellu esmatasandi õigusnõustamise reformi.	TÄIDETUD (2017. a alguses kuulutas Justiitsministeerium välja konkursi esmatasandi õigusnõustamiseks, mille tulemusel antakse alates 2017. aastast Eestis elavatele inimestele tasuta õigusabi ja -nõustamist 15 kohas üle Eesti (sh vene ning inglise keeles). Tasuta õigusabi antakse inimestele, kelle brutosissetulek on kuni 1,5-kordne Statistikaameti avaldatud keskmine ehk jääb alla 1863 euro. Seni kehtinud õigusabi programmi kohaselt oli riigilt tasuta õigusnõu võimalik saada üksnes vähekindlustatud isikutel, kelle igakuine sissetulek jäi alla ametliku miinimumpalga, ning erandjuhtudel ka suurperede esindajatel)				
10.14 Jätkame represseeritute ja nende esindusorganisatsioonide toetamist.	Tegevuspõhimõte	justiitsminister	sotsiaalkaitseminister		pidev tegevus
10.15 Vaatame läbi võlgade ümberkujundamise ja saneerimise põhimõtted, tugevdades eeskätt kodulaenuvõtjate kaitset.	Maksejõuetusõiguse revisjoni kontseptsioon	justiitsminister	rahandusminister	Vabariigi Valitsus	juuni 2018
	Maksejõuetuse revisjon – pankrotiseaduse muudatuste eelnõu	justiitsminister	rahandusminister	Vabariigi Valitsus	detsember 2018
10.16 Jätkame Eesti riigi senist rändepoliitikat. Me ei toeta kohustuslikku kvoodisüsteemi varjupaigataotlejate ümberasustamisel ja -paigutamisel.	Tegevuspõhimõte	siseminister			pidev tegevus
10.17 Teadvustame totalitaarreežiimide kuritegusid, rajades Tallinnasse rahvusvahelise kommunismikuritegude keskuse ning Maarjamäe kommunismiohvrite memoriaali.	Analüüs ja ettepanekud rahvusvahelise kommunismikuritegude keskuse loomiseks	justiitsminister		minister	täidetud (23.8.2017)
	Kommunismikuritegude keskuse asukoha ettepanek	justiitsminister			mai 2018
	Kommunismiohvrite memoriaali ja ohvitseride mälestusmärgi valmimine	justiitsminister	riigihalduse minister, kultuuriminister	minister	august 2018
XI Sotsiaalpoliitika ja tervishoid					
Eesmärkide saavutamise näitajad (2019):	Summaarne sündimuskordaja tõuseb 1,67ni.				
	Absoluutse vaesuse määr väheneb 3,1%ni.				
	Oodatav eluiga tõuseb meestel 74,5 ja naistel 83,6 eluaastani.				
Valitsusliidu aluspõhimõtted					
11.1 Suurendame riikliku pensioni baasosa ja vähendame palgakomponendi osakaalu, eesmärgiga kujundada pensioni I sambast solidaarsem ja võrdsem sissetulek eakatele.	EI EELDA VALITSUSE TASANDI LISATEGEVUSI (Riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus 613 SE on saadetud esimesele lugemisele Riigikogus)				
11.2 Viime läbi pensionireformi, mis arvestab Eesti tööealiste inimeste vähenemist ning vanemaealiste arvu kasvu. Tulevikus seome pensioniea oodatava keskmise elueaga, võimaldame valida endale sobivaima aja pensionile minekuks, võtta pensioni välja osaliselt või pensioni maksmise peatada.	EI EELDA VALITSUSE TASANDI LISATEGEVUSI (Riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus 613 SE on saadetud esimesele lugemisele Riigikogus)				
11.3 Tagame eripensionites selguse ja võimaldame kõikidele ligipääsu teisele pensionisambale.	EI EELDA VALITSUSE TASANDI LISATEGEVUSI (Riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus 613 SE on saadetud esimesele lugemisele Riigikogus)				
11.4 Rakendame emapensionit, et väärtustada lapsi kasvatavaid vanemaid.	EI EELDA VALITSUSE TASANDI LISATEGEVUSI				
11.5 Loome vanemapuhkuste ja hüvitiste süsteemi, mis on piisavalt paindlik, pakub vanematele erinevaid valikuvõimalusi, toetab vanemate osalust tööturul ja laste kasvatamise jagamist vanemate vahel. Fikseerime vanemahüvitise ülempiiri.	Vanemapuhkuse ja vanemahüvitise süsteemi muutmise analüüs ja ettepanekud	sotsiaalkaitseminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (2.3.2017)
	Vanemapuhkuse ja vanemahüvitise süsteemi muutmise seaduste eelnõu	sotsiaalkaitseminister		Vabariigi Valitsus	täidetud (6.12.2017)
	Perehüvitiste jt seaduste muutmise seaduse eelnõu (vanemapuhkuste ja -hüvitiste II etapi eelnõu)	sotsiaalkaitseminister	tervise- ja tööminister	Vabariigi Valitsus	mai 2018
11.6 Tõstame lasterikka pere toetuse (3-6 lapsega perele) 300 euroni kuus.	TÄIDETUD (tulumaksuseaduse, sotsiaalmaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu võttis Riigikogu vastu 19.12.2016)				

11.7 Kustutame raske puudega laste vanemate õppelaenu.	TÄIDETUD (Õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muutmise seadus Riigikogus vastu võetud 3.4.2017)				
11.8 Vähendame omastehooldajate koormust, võttes arvesse hoolduskoormuse rakkerühma ettepanekuid.	Hoolduskoormuse vähendamise rakkerühma lõpparuanne ja ettepanekud	riigisekretär	sotsiaalkaitseminister, tervise- ja tööminister, riigihalduse minister, rahandusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (21.12.2017)
	Hoolduskoormuse vähendamise esmaste abinõude analüüs ja ettepanekud	sotsiaalkaitseminister	tervise- ja tööminister, riigisekretär	Vabariigi Valitsus	täidetud (14.9.2017)
	Kontseptsioon pikaajalise hoolduse süsteemis plaanitavate muudatuste kohta	sotsiaalkaitseminister	tervise- ja tööminister	Vabariigi Valitsus	november 2018
	Analüüs elanikkonna vananemise ja erivajadustega inimeste arvu suurenemise mõjust kohalikele omavalitsustele ning ettepanekud selle arvestamiseks rahaliste vahendite jaotamisel	sotsiaalkaitseminister	rahandusminister	Vabariigi Valitsus	november 2018
11.9 Taastame 250-eurose matusetoetuse kõigile, suunates vastavad vahendid kohalikele omavalitsustele.	TÄIDETUD (Riigikogu võttis sotsiaalhoolekande seaduse muutmise seaduse vastu 6.12.2017)				
11.10 Tagame Eesti inimestele arstiabi parema kättesaadavuse ning tervishoiusüsteemi jätkusuutlikkuse. Astume samme Haigekassa kulude tõhustamiseks ja tulude suurendamiseks muudest allikatest.	EI EELDA VALITSUSE TASANDI LISATEGEVUSI (Eesti Haigekassa seaduse ja ravikindlustuse seaduse muutmise seadus 602 SE on suunatud teisele lugemisele Riigikogus)				
11.11 Me ei vähenda sotsiaalmaksus ravikindlustuse osa (13%).	TÄIDETUD (tulumsuseaduse, sotsiaalmaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu võttis Riigikogu vastu 19.12.2016)				
11.12 Hüvitame suuremas määras kõrgendatud ravivajadustega inimestele ravimitele tehtud kulutused.	TÄIDETUD (Riigikogu võttis ravikindlustuse seaduse muutmise seaduse vastu 6.12.2017)				
11.13 Toetame esmatasandi tervishoiuteenuste kättesaadavuse edasist parandamist.	TÄIDETUD (Toetuse andmise tingimused "Tervisekeskuste kaasajastamine"; tervise- ja tööministri määrus 13.3.2018)				
11.14 Võimaldame töötajate terviseedendamise soodustamiseks ettevõtetel kuni 100 euro ulatuses kvartalis katta töötajate tervise parandamisega seotud kulusid.	TÄIDETUD (tulumsuseaduse, sotsiaalmaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu võttis Riigikogu vastu 19.12.2016)				
11.15 Töötame välja tööõnnetus- ja kutsehaiguskindlustuse süsteemi.	Töötaja töövõime jätkusuutlikkuse toetamise analüüs ja ettepanekud	tervise- ja tööminister	rahandusminister	Vabariigi Valitsus	täidetud (5.4.2018)
	Tööõnnetuste hüvitamise süsteemi puudutava eelnõu väljatöötamiskavatsus	tervise- ja tööminister	rahandusminister	minister	juuni 2018
11.16 Tervishoiuteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamiseks investeerime e-tervise lahendustesse ning viime läbi personaalmeditsiini pilootprojekti.	Personaalmeditsiini kliinilise juhtprojekti elluviimine rinnavähi ja südame-veresoonkonna haiguste täppisennetuses	tervise- ja tööminister		minister	pidev tegevus
	Toetuse andmise tingimused "Geeniproovide kogumine ja geenikaartide koostamine"	tervise- ja tööminister		minister	november 2018
	E-tervise riikliku strateegia 2020 ja tegevuskava 2015–2019 elluviimine	tervise- ja tööminister		minister	pidev tegevus
	Digiregistratuuri I etapi rakendumine	tervise- ja tööminister		minister	jaanuar 2019
	Standardiseeritud e-konsultatsiooni ja saatekirja rakendumine	tervise- ja tööminister		minister	jaanuar 2019
11.17 Seame eesmärgiks vähendada alkoholitarbimist ja sellest tulenevaid tervisekahjusid. Kehtestame seadusega täiendavad alkoholi reklaami- ja müügipiirangud.	TÄIDETUD (Riigikogu võttis alkoholiseaduse ja reklaamiseaduse muutmise seaduse vastu 20.12.2017)				
11.18 Rahastame emakaelavähi vastast vaksineerimist.	TÄIDETUD (2.3.2017 ministri määrus)				
11.19 Tõhustame HIV ja AIDSi ennetustööd ja ravi.	TÄIDETUD (21.12.2017 valitsus kiitis HIV ja AIDSi riikliku tegevuskava 2017–2025 heaks)				